

(0138)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARA AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50—Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 2'50

JOCH DE BITLLAS

—¡M' ha costat, pero hi fet rey!

DE DIJOURS A DIJOURS

Las negociacions ab Roma eran com uns jochs de mans qu' estava fent el govern ó una part del ministeri al objecte de legalisar la existencia de totas las corporacions religiosas. Pero á lo millor s' ha descubert la trampa, al ferse pública la circular dirigida pel Nunci á tots els bisbes, la qual tenia 'l caràcter de document secret.

Per ella s' estableix que totas las corporacions no autorisadas deurán cumplir la formalitat de la inscripció civil, que no podrà ser negada. Y que una vegada cumplert aquest requisit, se considerarán com reconegudas pel Govern.

De manera que ab aquesta senzilla maniobra, totas las corporacions, fins las no autorisadas, anavan á adquirir caràcter legal. El govern no podia negarse á inscriurelas, y per aquest mer fet las reconeixia totas. Las prerrogativas del Estat quedavan, donchs, sota las plantas del poder pontifici. May havian obrat ab tant rebaixament ni 'ls governs reaccionaris més empedernits, gelosos de la potestat civil. A una situació presidida per en Sagasta, entronisada pera donar una satisfacció als sentiments anticlericals del país, li estava reservada la trista gloria d' entregar al Papa la dignitat de la nació espanyola.

Al divulgarse la circular del Nunci, en Canalejas va dir:—Per aquí no passo.

Acabava de arribar de Catalunya, content y satisfet de la rebuda que se li havia dispensat; la llibertat y la democràcia havian sigut aclamadas; el nom d' Espanya, befat en els Jochs Florals de Barcelona, havia sigut desagratat ab gran entusiasme en las festas de Manresa, la ciutat de las bases catalanitas. Acabava de prestar un eminent servey á la situació. La seva sorpresa no tingué límits, al trobar-se ab la defeció de alguns dels seus companys de ministeri, entregats en cos y ánima al aburrit clericalisme.

Presentá la dimissió punt en blanc, y al suplicarli que la retirés, imposó per condició que 's donguessin els passaports al Nunci.

Llavors se descubri tota la felonía. El Nunci no havia obrat de motu proprio, sino de acord ab alguns ministros: ab l' Almodóvar, ab en Moret, ab el mateix Sagasta. No hi havia, donchs, medi de reptarlo, ni de acusarli el menor disgust. Tots son uns y entre bobos anda el juego.

Per estar en vigília de las festas reals, y per un resto de fervor monárquich, va resignarse en Canalejas á aplassar la seva resolució. Passá bonament perque las festas poguessin celebrarse sense las complicacions de una crisi ministerial.

El govern es un malalt que porta la mort á dintre y ha de fer veure que 's diverteix. May del mon s' ha presenciat una situació més grotesca.

Passadas las festas surgirá la crisis: la descomposició del partit liberal es inevitable; la del partit conservador subsisteix encare. ¡Bonich principi de reynat!

No cal adelantar presuncions ni calendaris sobre 'l porvenir. Lo que sigui sonará.

En Marengo, al acceptar un puesto en el nomenat Tribunal de honor, va donar un mal pas. Volia ensorrar á n' en Lerroux y s' ha ensorrat á sí mateix. L' opinió unánime del partit republicà espanyol s' ha posat resoltament al costat del digne diputat per Barcelona, que no aixís com aixís permet que 's sacrifici 'l honorabilitat dels adalits valents de la causa popular.

En vá ha tractat en Marengo de produhir una excisió dintre de la minoría republicana, pretenent que sigués desautorizada la campanya radical qu' están realisant ab tan èxit per Andalusia en Lerroux y altres diputats de la federació revolucionaria: homes de un seny tan clar com l' Azcarate y en Muro s' han mostrat contraris á una pretensió tan descabellada. Ningú qu' estimi la causa republicana podria

ELS APUROS DE 'N CANALEJAS

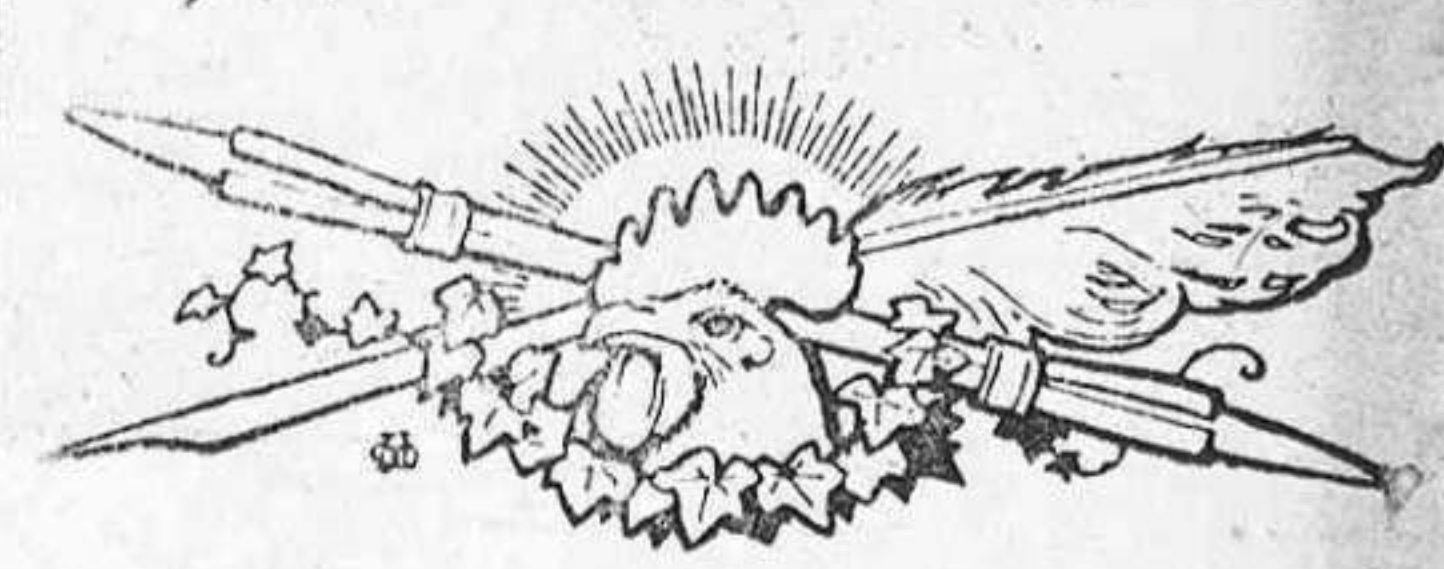

—No sé pas de quin modo ferho, com mes ho probó mes m' empia; voldria dur las dugas cosas, y 'l gorro frigi se m' estripa.

consentir que 's fes aquesta especie de regalo al nou reynat que inauguran els monárquichs.

Sol s' ha quedat en Marengo, ab el seu company Ojeda y ab en Melquíades Alvarez. Per aquest últim ho sentim, per ser un home dotat de grans condicions intellectuals, y en qui xifrava la República aflagadoras esperansas. Se 'ls atribuïx l' empenyo de fundar un partit legalista. Prompte trobarán el desgany si tal intentan. No es qüestió avuy de definir tendencias més ó menos radicals, més ó menos conservadoras dintre del camp republicà. Ha passat l' hora de las enervadoras benevolencias. La consigna es combatre per la República fins á vencer ó morir.

PEP BULLANGA

17 de maig

L dia de avuy es de aquells que sense fer res de particular pasan a la Historia, en forma d' efeméride:

17 DE MAIG DE 1902.—Inauguració del reynat de D. Alfonso XIII.

Una fetxa privilegiada, de demostració patent de que 'l privilegi capritxós es un element essencial de la institució monárquica.

Per haver nascut D. Alfonso 'l dia 17 de maig de 1886, baix els auspícis de Sant Pasqual Bailón, qu' es el sant del dia, y sense donarse altra pena que la de venir al mon, setze anys després, en una edat en que 'ls demés mortals apenas rebent el diploma de batxillers en arts, ó passant de aprendents á fadrins, se ven investit ab totas las prerrogativas de la realesa, que no son pocas, segons apareixen consignadas en la Constitució del Estat.

En efecte: el rey té la potestat de sancionar, promulgar y fer executar las lleys; declarar la guerra y fer y ratificar la pau; té 'l mando suprem del Exèrcit y l' Armada, disposa de las forsas de mar y terra, y posseïx sobre tot la facultat de separar y nomenar lliurement als seus ministres responsables... ó sigui als que nomenan las Corts á la mida del seu gust y organisan el mecanisme de la governació á tenor de las sevas conveniencias.

Y al poble no li queda més que resignarse.

A 16 anys se pot ser rey... Y en cambi pera ser major d' edat se 'n requereixen 23 segons el Códich civil, ó 25 conforme á la legislació foral de Catalunya; se necessita tenirne 24 pera poder exercir legalment el comerç; 25 pera ser jutje, magistrat, regidor, diputat provincial ó a Corts; 30 pera ser governador civil, pera ser jurat, pera ser bisbe y 35 pera ser senador...

Pero tots aquests càrrechs son funcions que atanyen al comú dels ciutadans, com si diguessim á la purria; el rey es diferent. No tindrà si 's vol ni més desenvollop físiològic, ni més saber, ni més experiencia que qualsevol dels altres mortals á la seva edat; pero es rey. La Naturalesa, ab sas lleys immutables, quedarà vulnerada; pero sobre la Naturalesa predomina la convenció monárquica... y la gracia de Deu.

Els reys reynan per la gracia de Dios. Aixís ho resan las monedas.

Y las monedas parlan en plata.

Aquesta gracia de Deu, que sembla ser el desllorigador de la monarquia, l' ha sentida Espanya, y l' està sentint y es de creure que la sentirà mentres se prestí dócilment á reconèixerla desde 'l fondo de la seva naturalesa fatalista y resignada.

Pobles hi ha que van rebelarse contra la gracia de Deu erigitse en árbitres de sí mateixos, y no 's pot dir que vajin trobar en el peccat la penitencia, ja que avuy s' ofereixen ríchs, poderosos y lliures.

No ha tingut pit pera tal empresa la catòlica Espanya, y aixís li llueïx el pel y se sent felissa.

Per la gracia de Deu s' han anat succehint aquí 'ls reys que han ocupat el trono. A la gracia de Deu únicament pot atribuhirse el dret patrimonial, el dret d' herencia, que prescriu que una nació passi de pares á fills com si sigués una hisenda, equiparant las colectivitats humanas als remats de xays.

En aquest punt la rahó diu una cosa; pero la gracia de Deu ne imposa un' altra enterament distinta.

Per la gracia de Deu va imperar l' absolutisme de la dinastia austriaca, que comensá ab un Carlos, apellidat el gran pera terminar ab un altre Carlos, que ha passat á l' Historia ab el títol de l' embrut. Paralelament s' aná consumant la degeneració de una dinastia ab la degeneració de una nació qu' era al comens del reynat dels Austrias, la més poderosa del Univer.

Per la gracia de Deu se vejé Espanya condemnada als horrors de la terrible guerra de Successió, inclinante la gracia de Deu concentrada en el poder de la forsa bruta, en favor de la dinastia borbónica.

Els reynats de Felip V, de Lluís I, de Fernando VI, de Carlos III, de Carlos IV, marcan un sigle de impotencia pera sortir del abisme á que 'ns havia enfonsat la gracia de Deu.

Comensa el sigle XIX ab las lluytas domèstiques entre Carlos IV y el seu fill Fernando VII, per veure, á copia de intrigas y de violencias, á qui era més propicia la gracia de Deu. Perque á pesar de la ley d' herencia, hi ha fills que no tenen prou calma per esperar resignadament la mort dels seus pares... tant es lo que 'ls interessa arribar al trono per la gracia de Deu.

Y en estas disputas—llegaron los perros.—Arriban las legions napoleónicas, y Espanya entera 's convertí en un escorçador. Aixó sí, 'ls que moriant matant francesos, exhalavan satisfets l' últim alé, invocant la gracia de Deu de la legitimitat.

Després, y sempre per la gracia de Deu, Fernando VII exterminava als que li havian defensat el trono; mentres ell, á Fransa, llevava las botas del usurpador. Lo qual li donava un gran prestigi per imposar la tirania més espantosa... perque, verdatament, que tingués defensors entusiastas un monstre de la seva calanya, únicament pot ser degut á la gracia de Deu.

A la gracia de Deu hem de atribuhir totas las delicias del reynat de Isabel II, la guerra civil desoladora, las lluytas desesperadas per la conquista de las institucions constitucionals, l' opressió, las discordias y las vergonyas que feren necessaria la Revolució de Setembre.

Per primera vegada la gracia de Deu quedava retuda... pero al poch temps havia de redressarse més poderosa que may á la sombra del garrofer de Sagunto.

Y per la gracia de Deu reyná D. Alfonso XII, y 'l flamenquisme s' apoderá d' Espanya, y comensan á pudrirse 'ls últims vestigis de dignitat y energia que conservava encare l' ánima espanyola.

Y per la gracia de Deu, durant la minoritat de Alfonso XIII, ha ocupat el trono la seva mare donya María Cristina y s' ha establert el torn indestructible dels partits dinástichs, més que torn, moíf tritador de totas las virtuts populars, de totas las esperansas de regeneració. Y en un tancar y obrir d' ulls, com per efecte de una bufada, hem perdut els últims restos del imperi colonial, després de convertirlos en cementiri de 200.000 proletaris arrancats á sas familias; y ens hem quedat arruinats perdent no sols la fortuna, sino fins la vergonya y la confiansa en las nostras propias forsas.

Y en aquesta situació 'ls mateixos homes, causa del desastre, que vihen arrapats com l' eura xucladora al arbre de la monarquia, presideïxen impávits el final de un reynat y 'l comens de un altre, com si aquí no hagués passat res que siga digne ni de recordansa, ni d' advertencia, ni de severa correcció.

Si fins ara s' han refiat de la debilitat de una dona, en lo successiu se refian de la inexperiencia de un noy; pero sobre tot de la mansuetud inverosímil de un país decrepit, aniquilat, esma perdut y imbécil.

Bé podém dir qu' entre uns y altres ens están tocant... la gracia de Deu.

P. K.

ELS CONTENTS

—¡Alégrat, Blay, que estém de festa pel nostre Rey, que guardi Deu; ja pot cenyir l' aurea corona per fer felís al poble seu!

—Alégrat, Blay, tothom s' alegra perque ja n' es major d' edat... —Deixam estar, no estich per festas qu' avuy me cau un noy soldat.

—Donch tú, Peret, vina y ajudam á celebrar tan faust succés, enenemé fochs, guarnim entenas, omplim de flors nostres carrés. —Per tot arreu corren, m'úsicas y farém ball per tots cantóns. —Deixam en pau, que aquí hi ha un home qu' vé á cobrar contribucions.

—Vina, donchs, tú, Jan que traballas, deixa el treball per aquest jorn, y mostra obert aquella joia qu' escampa el goig al teu entorn. —Vina á alegrar las nostras festas mostrant plascent ton rostro honrat... —Qui 'm vulga fer brincar d' alegra que 'm torni avans la llibertat.

—Ja que ningú mon goig reanuda vina, donchs, tú que cobras sou, y oficialment mostra't alegra. —Oy que ho farás?

—¡Prou, home, prou! Conte ab mí; qui paga, mana, y disposés de nostras mans ¡ab naltres sols veureu las festas qu' entusiastas y que grans!

DELFI ROSELLA

FESTAS

A sé que 'm criticarán, pero haig de dirho tal com ho sento; posada la mà sobre 'l cor, trobo que sí que se 'n han de fer festas.

—Per qué no? Lo que avuy se celebra, al mateix temps que la inauguració del nou reynat, no es l' acabament de la regencia?

Donchs bé ¡hi ha hagut en la nostra historia període més brillant ni més gloriós que aquest?

Si ho duptan, vagin girant fulls y apuntant en un cap de paper els numerosos motius d' alegría qu' en ells hi trobarém.

Durant la regencia, el deute d' Espanya, que al morir don Alfonso era ja bastant regular, ha arribat als límits de lo inverosímil.

Durant la regencia hem anat á Melilla, á fer tamborellas pel Gurugú y á rompre'ns l' ánima davant de Sidi Guariax.

Durant la regencia las vinyas s' han cubert de filoxera, els camps de llagosta y las ciutats de frares y monjas.

Durant la regencia las passions religioses, qu' estavan bastant adormidas, s' han despertat ab més virulencia que may.

Durant la regencia els carlistas s' han envalentonat, amparats per la omnipotent clerigalla.

Durant la regencia s' ha reduhit el pá y s' han aumentat las contribucions.

Durant la regencia els queviures s' han posat als nívolos.

Durant la regencia els cambis han arribat á 112.

Durant la regencia hem perdut Cuba, Puerto Rico y Filipinas.

Durant la regencia ens hem quedat sense esquadra y sense exèrcit.

Durant la regencia el nostre mapa s' ha fet á trossos y 'l lleó espanyol s' ha convertit en un ridícul gos d' ayguas.

En setze anys y mitj ¡hi cap altra nació que hagi realisat tantas milloras!

¡Visca la gresca, donchs! Festejém la diada que s' ho mereix.

No permetém que quatre petitas impuresas de la realitat entelin l' esplendor d' aquesta solemnitat memorable.

Vens discordants no 'n faltarán, pero no importa: á cada brivada del despit hi contestarém ab una nota alegre y bulliciosa.

—A Andalusia la miseria fa de las sevas?... ¡Miréu, miréu á Madrid quína passa de toros més animada! —Bona part de las provincias d' Espanya no pagan als mestres?... ¡Repareu els carrers que ben adornats están!

—En quatre días hi ha hagut tres dotzenas de suicides, fills, casi tots, de la falta de recursos?... ¡Ara, ara comensa la gran parada!

—Els obrers de Galicia emigran?... ¡Ara va á ferse el gran simulacre!

—Els de Valencia murmuran?... ¡Ara surt la gran professó!

—Els de Catalunya 's queixan?... ¡Ara brillan las grans lluminarias!...

Aixó 's fa aixís: quan en mitj d' una festa hi ha qui té 'l mal gust de perturbarla ab las sevas lamentacions, se 'l fa callar ab l' estruendo de las músicas y se 'l enlluherna ab l' esclat de las penjaellas de llums eléctrichs.

Si aquests grans aconteixements se deixessin passar per alt; si aquestas memorables fetxas que marcan una época no 's festejessin d' una manera digna ¿á qué s' quedaria reduhida la vida de las nacions? ¿Qué las faría conmourre? ¿Qué las alegraría?

¡Ah! Ballém, ni que sigui coixejan; cantém, encare que siguin els goigs de Sant Prim; divertimnos, expansionemnos, que de diadas com la d' avuy potser no 'n veurém cap més.

Y que penso aixís, no soch jo sol. Pesí als Jeremías que may callan ab la seva mal intencionada xerrameca, Madrid, centre y cervell d' Espanya, está omplintse de forasters, que corran allí á abeurarse en aquell mar de llum y de delicias y á disfrutar del maravellós espectacle que oferirán aquells exèrcits de casacas brodadas y de vestits guarnits ab puntas de Bruselas.

Per la meva part, no penso anarhi, pero estich disposat á fer festas, sempre y quant desde Madrid tinguin la bondat d' enviazme 'ls diners necesaris.

A la seva má queda. ¿Vol el govern que jo secundí l' entusiasme oficial? Fondos cap aquí, y desseguida poso mans á l' obra.

Tot lo qu' envihi 's gastarà en tiberis als Quatre Gats, á can Justin ó á la Rabassada.

—¿Qué diuhen?

—Cadascú té 'l seu modo de matar moscas.

Y de celebrar festas.

JA HO VEURÁN!

(METAMORFÓSIS)

Com que al mon tot se transforma, podria donarse 'l cas un día, de cop y volta, que 'l Sol perdés son escalí; que á la Lluna, avuy estéril, s' hi poguessin sembrar naps, y que al mar en lloch de peixos, s' hi criessin... elefants.

Que 's homes (pro aixó es difícil) fossin honrats y formals y que las donas tinguessin... més vergonya y més bondat.

Que si fins avuy els nívolos ens han dat per variar aygua y pedra y aygua, ens dessin d' aquí endavant, fortes plujas d' or y ferro: l' or, pera matar la fam, y el ferro pera enriquirnos y reforsarnos la sanch.

Que 's tranvias recorressin els carrers de las ciutats, sense trolleys, sense mulas, ni sense cap sér humá.

Que 's rays, per sempre 's perdessin: que 'l poble fos soberá; y que 'n Silvela y en Dato... se fessin republicans.

Jo ja sé qu' es estupendo, utópich y extravagant lo qu' he dit: per tal manera no pot donchs realisar's. Pero ho trobo més factible, més viable y natural que 'l regenerarse... Espanya... ¿Diuhen que nó?... ¡Ja ho veurán!

ANDRESITO

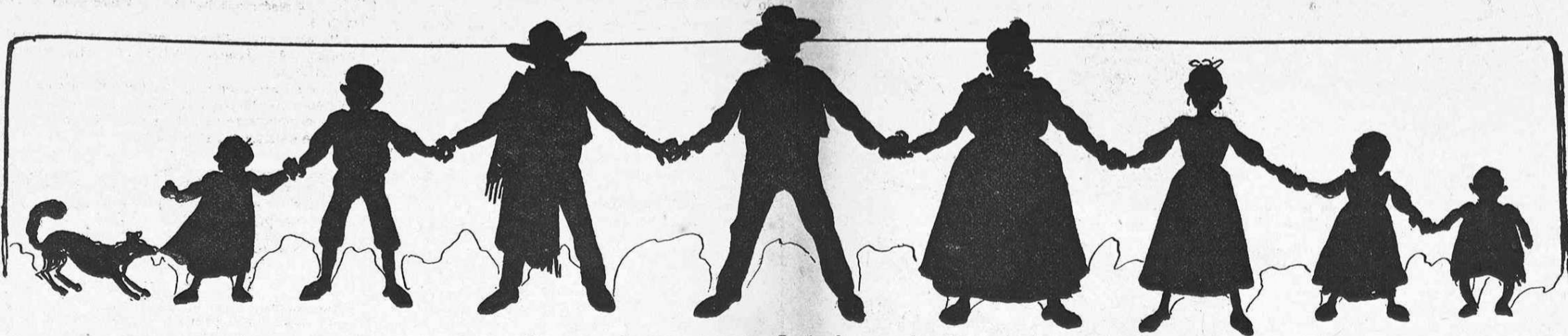
ELS DISIDENTS

o sé, perque may he traspasat els límits de la Península, si á la generalitat de las nacions que forman el planeta terrestre, s' hi adverteixen els mateixos fenomenos que cada día 's desarrollan á Espanya. De tots modos tinch per segur que la nostra patria, en materia d' extranyesas, ratlla á una altura incommensurable. Els absurdos, las felonias y els contrasentits están posesionats de tal manera de totas las capas socials, que á forsa de contemplar y sentir barbaritats y bestiesas, un arriba per preguntarse moltes vegadas, si Espanya es un país mitjanament civilisat ó bi una tribu d' idiotas.

Aixís s' explica que s' admiri y s' aplaudeixi tot lo

Els de Calatorao

—Por ver al rey coronao, ¡Jesús lo que hemos sudao!....

que sols mereix fortas censuras, semblant talment que la lògica 's dongui vergonya de presidir els actes de la nostra vida social y política.

Del mateix modo que s' aplaudeix a l'home del mauser quan extreu del seu cervell científich, el sentit comú, per posar hi el sentit jurídic condensat en trapatiestas de leguleyo, s' admira a l'home del tupé desenvolupant tota la seva ciencia política, no en profit de la nació, sino per apuntalar el ruïnós edifici del actual règimen, ó fent trabetas de polítich marruller, per desbancar ó enlayrar a tal ó qual personatge y ferlo ó deixar-lo de fer partícipe ó comensal en la taula del turró del Estat. Quan el primer tracta de desvirtuar, ab ximpleria, la rahó natural, es un home de talent. Quan el segon fa l' malalt per conveniencia, ó usa procediments de monterilla rural, es un gran polítich.

Aquesta plaga que fa més mal que la de la llagosta y que pels seus símptomas característichs podríam molt bé designarla ab lo nom de *enfermetat nacional del contrasentit*, desgraciadament s' ha extés de tal modo dintre del partit republicà, únich que encarna totes las reivindicacions modernes, que fins ara, trist es confesarho, tots els esforços dels homes de bona voluntat per extirparla, havían resultat estérils.

Tots sabém que l' unió produheix la forsa, y la desunió, la debilitat. Tots sabém, y molts monárquichs ho reconeixen, que si las diferents fraccions y tendencias de que s' compón el partit republicà espanyol, haguessin demostrat sempre la deguda solidaritat, procedint de comú acord per aplanar obstacles al pas magestuós dels principis democràtics, á horas d' ara ja l' espléndit sol de la República iluminaria la pobre Espanya, tornantli la sava que li han xuclat els partits de la reacció. Bona proba d' aixó es l' entusiasme que va despertar entre la familia republicana, l' unió, l' abrá fraternal que va convertir en un sol home á tots els jefes de fracció, tornant la confiança perduda al cor dels amants de la llibertat.

Pero la *enfermetat del contrasentit* que semblava desapareguda per sempre, ha tornat á apareixer de sopte, amenassant altra vegada aquella unió que tants excelents fruits prometia, y llensant sobre l' ardent entusiasme dels republicans de bona fe, una galleda d' aygua més freda qu' el gel.

Fa alguns días que 'ls rumors de separació de certs elements gubernamentals, cundeixen ab insistencia sembrant arreu la desconfiansa. Es precis donchs qu' els interessats á qui els periódichs aludeixen, parlin clar, desmentint ó afirmant de una vegada la certesa ó la falsetat de tals rumors.

Els elements radicals y els gubernamentals son perfectament compatibles dintre de l' Unió republicana ja que las dos tendencias aspiran al mateix fi: á la implantació de la República. Per consegüent, sobre els autors de la divisió pesarà tota la responsabilitat del dany que concientment causin al partit republicà, ja que la tal divisió, per la serie de circunstancias anormals que han succehit y que probablement succehirán, tindria tots els visos d' una traició llansada al rostre dels republicans espanyols.

Aquests no ignoran que elements hipócritas y farsants han procurat y procuran per tots els medis de baixa má, apagar la fogositat y la elocuencia, de mostrada en pro de la justicia y dels sentiments humanitaris, per joves y entussiasistas diputats radicals, tement sens dupte que aquella fogositat y aquella elocuencia en defensa dels humils, dels desvalits, dels que sofreixen, els fes indigestar els suculents banquets propis de las festas que s' preparan. Els republicans no han olvidat els insults de que han sigut objecte els seus representants, ni l' suplicatori concedit recientment pera processar á un d' ells, ni, per últim, l' ignominiosa y repugnant comedia tramada per un Tribunal d' espatatxins, qu' ha meregut la reprobació de tots els homes de sentiments elevats, qual comedia ha sigut firmada y sancionada per un dels republicans dissidents.

Encare la *enfermetat del contrasentit* no ha lograt privar als republicans del suficient sentit comú per que puguin elejir entre els radicals defensors de la legalitat, y els dissidents que rodejan al que, titulantse democrata, ha traicionat al company y al amic, intentant enfonzarlo en el fanch de la deshonra. Encare 'ls republicans no son tan cegos per no veure que mentres aquells fan esforços atlétics pera obrir els ulls de las regions espanyolas á la llum de la República, aquests fan el joch dels monárquichs libidinosos y arcáichs.

M. T. B.

A DON JOSEPH

Adorable Canalejas, capítost de la gent sabia, home de geni, de labia y d' impuls reformató, ¿vols fé la mercé de dirme, porque vaig á las palpentas, que dimontri hi representas dintre de la situació?

Recordo com si fos ara, que avans de passar pel aro vas fer vuyt días el raro ab el tío del tupé.

— O 'm firmeu el meu programa, li deyas, fet una fiera, ó no accepto cap cartera ni conteu ab mí per ré.

En Sagasta 's resistia, ¡el gueto la sab tan llargal! Tú tornavas á la carga: — O ha de sé aixó, ó á nannar. — Y tantas voltas vas dirli, y ab tant art vas apretarlo, que al últim vas marejarlo y 'l Vell pastor va firmar.

¡Victoria en tota la líneal! Ja tenim al andelero al home de mes salero y «de mes circulació.» — Sent ministre en Canalejas, deya ballant tot' Espanya, ¡veureu com aixó s' apanya y pren nova direcció!

¡Fora convents! ¡Fora hermanos! ¡Fora aquesta innumda tropa que, treta de tot' Europa, s' ha vingut á encauhá aquí! ¡Fora la rassa levítica que 'ns vol fé dormí á la palla! Tot' aquesta faramalla s' havia de suprimí!...

Gobernava en Canalejas y aquí no mes se faria lo que don Pep manaria. ¡Tot estava ja acordat! Els nostres plats foran prompte,

ni que á Roma li fes mella, jesuita á la graella y carmelita estofat.

Han passat ja bastants días y, en efecte, el gran programa ha resultat la camama mes espantosa del mon. ¿Qué s' han fet aquells propósitos d' heroicitats y proesas? ¿Hont son las tevas promesas? Els teus juraments ¿hont son?

En Rampolla 't canta 'l trágala, el Nunci 't venta una morma, el Concordat no 's reforma porque 'l Papa no hi ve bé. Els crescuts gastos del clero no 's tocan ni 's disminueixen y 'ls senyors frares segueixen fent lo que á n' ells els convé.

Y tú, en tant, vinga remoure't, aparentant que t' enfadas; vinga repartir morradas als teus companys de turró. — «¡No es aixó 'l que 'm van prometre! diu que dius: — ¡Son uns tramposos, uns farsants, uns infundiosos!...» Y s' ha acabat la funció.

Ni abandonas la poltrona ni fas, com sol dirse, un acte, ni obligas á cumplí 'l tracte que 'n Sagasta 't va firmar. «Que ara pujo, que ara baixo, que no, soch dels que cedeixen, que á mí encare no 'm coneixen...» y pare usted de contar.

¡Pobre tórtola enjaulada!... Tenint, com tens, tant criteri ¿qué hi fas dins del ministeri? ¿qué hi esperas, infelís? ¿Com no veus els sots que omplen la vía per hont caminas? ¿Com es que no 't determinas á mudar d' un cop de pis?

Si pensas al ff imposable y aixó es lo que t' amosarta, amunt y rodi la bola;

La colla dels regeneradors

—Con la bota de vino—se abre el camino—á la alegría y á la verdad.....

(De Los hijos de Madrid.)

La ratera de la vila del òs

—Entreu, forasters, entreu!
Per banyas no us queixaréu.

ja ho veurém avans d' un mes.
No 'm vull enredà en pronòstichs,
ni 'l ferne es del meu registre;
pero crech, joven ministre,
qu' estàs portant els neulés.

C. GUMA

A LAS SOCIEDADES COOPERATIVAS DE CATALUÑA Y BALEARES

Amigas y compañeras nuestras: Os recordamos que el próximo domingo, día 18 de los corrientes, á

las 10 en punto de la mañana, dará comienzo á su labor, en el gran Salón del Palacio de Bellas Artes de esta ciudad, el segundo Congreso Cooperativo Regional, cuyas sesiones serán públicas para que á ellas puedan concurrir cuantas personas simpaticen con la cooperación.

Desgraciadamente hemos de desistir de nuestro propósito de ir al Congreso en manifestación por no permitirnos las autoridades con motivo de lo excepcional de las circunstancias presentes.

Contamos con la adhesión de la totalidad de nuestros hermanos del extranjero. Correspondamos á la nueva prueba de solidaridad que acaban de darnos y á lo excelso de la causa comun, dando á nuestro segundo Congreso Cooperativo Regional todo el esplendor que podamos darle, llevando al mismo el mayor contingente de Sociidades posible.

Os desean salud y solidaridad:—Por la Cámara Regional.—El Presidente, J. Salas Antón.—El Secretario, Enrique O. Raduá.—Barcelona 14 de mayo de 1902.

B motiu de las festas de la jura s' ha concedit un indult molt ample que obrirà á un gran número de penats las portas de las presons y dels presidis.

L' indult comprén una porció de delictes, y es complert per lo que atany á las penas de presó major en avall.

Y á pesar de tot, per la ciutat de Barcelona no hi ha hagut indult. Ab las garantías constitucionals suspesas l' ha deixada la regencia y ab las garantías constitucionals suspesas la pren el reynat de don Alfonso XIII.

¡Amigo! El delictes de ser la ciutat més adelantada, més europea de la península, no té perdó, segons el criteri dels governs de la monarquia.

Precisament per estar las garantías suspesas, diu-me que un bon número de representants de las societats obreras, perderen la llibertat.

Ab l' idea de tractar de la revisió del procés de Monjuich se reuniren en un local del carrer de la Riereta, assistint á la reunió alguns individus dels cors d' ordre públich vestits de paisá. Tot d' una feu la seva aparició la forsa pública, y lligats, en número de 37, sigueren conduhits á la presó, baix la inculpació de haver celebrat una reunió ilegal.

En temps normal els obrers haurían pogut estalviar-se aquest trago tan amarch. Y per no trobarnos dintre de la normalitat, ens veyém privats nosaltres de comentar un fet tan dolorós.

De totas maneres desitjém que 'l simple descuyt de no haver demanat permís pera la celebració de aquell acte, no 's traduheixi en una agravació de sufriments pels pobres fills del treball, sobre 'ls quals sembla projectarse encare la sombra maléfica del castell de Montjuich.

Escritas aquestas ratllas hem sapigut que 30 dels detinguts han recobrat la llibertat.

Fem vots perque 'ls set restants siguin objecte de la mateixa sort.

Avuy ens cab la satisfacció de donar una noticia, que no duptém ser ben rebuda pels nostres estimats lectors.

A Santiago de Galicia va reunirse 'l consell de guerra pera veure y fallar la causa instruhida contra 'l soldat Graña, per no haverse ajunollat al alzar l' hostia.

El soldat va confirmar la seva resolució de que li era impossible realisar manifestacions contrarias á las sevas creencias evangélicas. Y 'l fiscal, després de sentir 'l informe de la defensa, va retirar la seva acusació.

Aquest fet marca un nou pas que dona la llibertat de conciencia, proclamada y reconeguda en la Constitució del Estat.

Nosaltres ens fem 'l ilusió de creure que LA CAMPANA DE GRACIA no es agena al bon resultat de aquesta causa.

Del article que dedicarem al assumpto y de l' excitació que dirigirem als representants de la nació, se 'n feu eco 'l digne diputat per Barcelona, senyor Lerroux, y es de creure que 'l govern no voldría embolicarse en aquesta nova complicació de caràcter clerical.

De totas maneres felicitem al soldat Graña, que tanta enteresa ha sabut demostrar en la defensa dels seus drets.

Se designava al general Despujol per la jefatura del quarto militar del rey.

Designació acertadíssima, en quant venia á donar una satisfacció al país que ve reclamant la revisió del procés de Montjuich.

Pero l' interessat ha tingut á bé declinar l' honor que se li oferia.

Ab lo qual ha demostrat tenir ell mes enteniment que 'l govern al designarlo.

En l' últim consell de ministres celebrat baix la presidencia de D.ª María Cristina, en Sagasta va dir plé de satisfacció que li havia capigut l' honra de presidir el primer y l' últim consell de la regencia.

De l' un al altre consell, Espanya no ha perdut sino las sevas colonias, ha demostrat la seva impotencia militar y marítima, s' ha arruinat el Tresor, els cambis han pujat fins prop de 40 per cent, las contribucions s' han fet insostenibles, la carestia dels aliments ha acabat pera fer poch menos que impossible la vida de la immensa majoria del espanyols, s' ha captat Espanya 'l menyspreu de las nacions civilizadas, y per fi de festa l' han portada á rosegons fins á sotmetrela al Vaticá.

Pot anarse'n en Sagasta satisfet á la sepultura. Pero empòrtisse'n el tupé, y desde l' altra vida, quan l' Historia 'l maleheixi, exclami ab la seva imperterritible serenitat:

—Bien está! Pero ¿quién me quita lo bailado?

En Canalejas á Manresa: «Me complace en saludar á los republicanos, á pesar de ser ministro de un rey.»

Perdoni, Sr. Canalejas, si no li podém tornar aquest saludo.

¿No sab perquè no li podém tornar? Perque en aquest punt els republicans som més formals que vosté.

Era costúm antiga may interrompuda quan un

rey d' Espanya prenia possessió del trono, la d' exigirla la prestació del jurament de fidelitat á la Constitució.

Pero ara, per primera vegada, s' ha canviat la fórmula. La exigencia viril s' ha convertit en una fina invitació.

Fins en aixó 's coneix el grau de rebaxament á que han arribat els polítics monárquics. Tant com més blasonan de liberals ab la boca, més cortesans se demostren ab els fets.

CORNELLÀ, 11 de maig

A conseqüència de un fort altercat, l' arcadell segon havia romput ab el primer, hasta el punt de deixar de assure's al seu costat en las sessions públicas del Ajuntament; pero tot deu haverse arreglat, puig ara ja torna á assure's hi, lo qual fa presumir que no hi ha com tirar-se 'l pel avall perque 'l pel llueixi.—En l' última sessió s' acordá ab la protesta dels republicans solemnisar las festas reals fent una caritat als pobres. No s' oposan els nostres correligionaris á que 'ls pobres siguin favorecuts; pero sí á que aixó 's realisi prenent pretext de un fet contrari als sentiments de una gran part de la població, y seguint servilment els consells, per no dir las imposicions, del diputat á Corts per aquest districte, afanyós de contoure mérits als ulls de las institucions. Si favors ha fet el Sr. Roig y Bargadá, no son menos els que deu el poble al diputat provincial republicá Sr. Barbé y altres dignes correligionaris.

CALESA, 12 de maig

L' inauguració de la plassa de 'n Pi y Margall doná lloch á una hermosa manifestació, amenisada ab las orquestas Principal y Joventut de Perelada, en la qual el veterano republicá Sr. Ferrer y Rumbau descubrí la lápida als crits de «Visca Espanya!», «Visca 'l poble!», «Visca la República federal!», contestats per la multitud ab gran entusiasme. A continuació feren us de la paraula 'ls ciutadans Corbera y Ginjaume de Figueras, que sigueren molt aplaudits.

REGINCÓS, 7 de maig

L' home negre se 'ns está tornant de mil colors, al veure la gran circulació qu' entre aquests vehins obté 'l seu estimat y valent semanari, y com totes las diatribas que fulmina li resultan contraproduents, y no hi valen amenassas ni excomunió, nosaltres, tornantli bé per mal, li aconsellarem que prengui molta tila. És un gran calmant pels nervis.

MORA D' EBRO, 8 de maig

Temps enrra vaig inscriure á una filla en el registre civil ab els noms de Armonya y Porvenir. Als pochos días rebí la visita de una mandataria del ensotanat, que venia ab l' encàrrech de pendrem els noms, y com es natural vaig enviarla á... fregar rajolas.—Posteriorment l' ensotanat, en un enterro, veient que no 'm treya la gorra va embestirme de dret, y després de un altercat, vaig descubrirme; pero no per ell, sino per evitar un escàndol, atenet á qu' es útil donar lliçons de prudencia á qui no 'n gasta. Per cert que molts dels concurrents deyan referents al de la sotana:—¿Qué vol aquest Carallet?—Jo que en aquesta vila soch foraster, vaig preguntarlos sobre la significació de la paraula, y 'm van respondre que Carallet vol dir mico.—Prenguin nota, perque 'm sembla que la paraula, encare que una mica extranya, es bastant apropiada.

LLANSÀ, 6 de maig

Els llanús días enrra varen tenir una reunió en un café, en el qual acostuman reunirse, dihent pestes y burricadas contra LA CAMPANA y 'l qu' escriu las cartas de aquesta vila. Un d' ells digué que si sabia qui era l' autor l' abofetaria. Pera satisfacció de aquest pinxo m'istich, y per veure si es capés de tenir fets ja que ha tingut llengua, aquí va la meua firma:—Xech de Llansà.

BADALONA, 4 de maig

El diumenje passat va ser enterrada l' esposa de un honrat obrer que 'l día avants va contractar cinch capellans de la iglesia de baix per acompanyar el cadáver á l' última morada. Donchs bé, mitja hora avants de la senyalada per l' acte, se li presentá l' enterra-morts, dihentli que si no donava vuyt duros de paga y senyal no n' hi aniria cap. Vejin ab aixó quina confiança poden mereixer las oracions de aquests fulanos, que contra lo que s' acostuma en tots els oficis, volen cobrar la feyna per endavant.

SALLENT, 13 de maig

El passat dissapte en Pey y Ordeix doná una de sas aplaudidas conferencies en l' Ateneo de la Unió Republicana, y 'l diumenje una de pública en el Teatro Principal, veientse las dos extraordinariament concorregudas, a pesar dels esforços que feu 'l home negre, afirmant que 'ls que hi assistissin, cometieran pecat mortal. Pero segons las doctrinas del Sr. Pey, els que cometen pecat mortal son els que acceptan els bens de una familia ab l' excusa de salvar ánimas, deixant als individus de aqueixa familia en la suma miseria. Aixó sí que no té perdó de Deu.

ARTÉS, 13 de maig

Quan las hicas de María han de fer alguna de las sevas grescas místicas, el día avants van á conferenciar ab els burots de las casillas, y ab tal motiu l' iglesia permaneix oberta fins á las deu y quarts de onze de la nit. No 's comprén com els pares de familia consenten que las colometas vajin pel mon á unas horas tan intempestivas, propias sols de las olivas.—En el local dels Llusos s' hi donan tot sovint funcions de putxinetis. L' altre día 'l llum va abaixarse, que casi bé 'l local va quedar á las fosques. Un Mossén Burinot s' oferí á anar á dalt á arreglar l' aparat del acetilé; pero com tardá á baixar hi aná un soci y ab gran extranyesa no 'l trobá per allí. Al cap de llarga estona baixá no se sab d' ahont dihent que 'l canó estava embussat. Y sembla que una noya 'l va ajudar á desembussarlo.—Cregui, Sr. Director, que ab tot aixó, estém en aquesta vila mes divertits de lo que volém. Ara mateix s' está construint una nova barraca mística, havent donat el cacich fabricant Berenguer alguns mils duros per ferla. En la seva fábrica ahont els guanya fent suar als pobres treballadors, acaba de construhir una capella, y es de creure que dintre de poch y ab l' ajuda de mossén Guindilla, no content d' explotar al pobre obrer, acabarán per ferli resá 'l rosari.

ULLDECONA, 9 de maig

Ha mort un ensotanat propietari molt gros. Tenia dos germans á qui feya treballar las sevas fincas y passar no poca gana. Se 'ls veyá sempre magres y estripats. Pero prenan paciencia, esperant que al morir se recordaria d' ells. ¡Enganyosa ilusió! Tota la fortuna l' ha deixada al morir á la seva majordona y á un' altra fulana de la seva especial predilecció, á partirsela per meytat. Ja ho diu el ditxo: «Qui té etc. té pà.»

AMNISTIA

De bona ens hem escapat
els fidels dejunadors
y per lo tant cumplidors
de lo que 'ns té preceptuat
la Mare, y que 's refereix
(apart las economías),
á menjar peix en certs días
may carn barrejada ab peix.

El Papa, que no es casat
ab la Mare que anomeno,
se 'ns encara y 'ns diu:—Bueno,
ja que 'l día designat
per posar corona al rey
dú la llufa d' abstinencia,
per vosaltres, ab paciencia
l' he treta.

—Bonica lley
que s' estira com la goma
y, si convé, s' eludeix.
Edifica y enforteix
l' exemple que 'ns vé de Roma.
Pot tothom, donchs, sens pecar
menjar carn á *tuti plé*;
jo, no obstant, no 'n menjaré
perque no 'n podré comprar.

J. COSTA POMÉS

UN HÉROE

El día 24 del corrent s' inaugurarà á Washington una estàtua dedicada á Rochambeau.

¿Quí era aquest personatge?
Un general francès enviat á l' América del Nort pel rey Lluís XVI en auxili dels insurgents, que, després de una llarga guerra, lograren emanciparse de la soberania inglesa. Totas las nacions del antich continent tenfan immensas simpatías pels fundadors de la nova República, y Fransa especialment. Cedint á las corrents de la opinió pública el monarca francès hi enviá desinteressadament una expedició de 6,000 homes, que contribuí en gran manera al felís éxit de la campanya y al afiansament de la independéncia dels Estats Units.

Joan Duchin de Vimeur, comte de Rochambeau, comandant de las forsas expedicionarias, havia nascut á Vendôme en 1725: als 17 anys entrá al servey militar y als 22 anys era ja coronel, distingintse en els sitis de Maéstricht y de Mahó, aixís com en la batalla de Clotercamp, (1761) qual éxit decidí y ahont fou ferit, rebent en premi el grau de mariscal de camp. Era tinent general y gosava de una gran reputació en 1780, quan fou enviat á América.

Vuyt anys feya ja que 'l Massachussets y 12 provincias mes s' havían insurreccionat contra 'ls inglesos y se 'n contavan cinch desde que s' havia proclamat l' independéncia; pero 'ls era encare precis lluytar de ferm pera desferse dels seus enemics.

L' acció del general francès se doná á conèixer desseguida en la bona direcció que prengué la campanya. Seguint els plans de Rochambeau, efectuá l' ilustre Washington la seva famosa marxa á York-Town, (població de Virginia) últim refugi de las forsas reals. En el siti que 's prolongá desde principis de maig á 29 de octubre, Rochambeau feu proesas de heroisme y de táctica, á conseqüéncia de las quals, el general inglés Cornwallis no tingué mes remey que capitular ab sos 8,000 homes. Aquest fet marca l' efectivitat de la independéncia dels Estats Units, sancionada en 1783 per la pau de Versalles.

Lluís XVI premiá á Rochambeau, y feu pintar la rendició de York-Town en un quadro que figura á Versalles, y que reproduhim, junt ab l' estàtua del héroe.

Poch podíá imaginar el rey que 'ls soldats francesos portarian dels Estats Units els principis de la gran revolució que li havia de costar poch anys després el trono y la vida. Al igual que Lafayette, héroe de aquella guerra emancipadora del poble americá, Rochambeau adoptá 'ls principis de la revolució de 1789, encare que ab moderació. En 1793 estava destinat á morir en la guillotina junt ab en Malesherbes; pero se 'n escapá per no haver capigut á la carreta. Ab el cop d' estat del 9 Thermidor, recobrá la llibertat y 's retirá á la vida privada en son castell del departament de Loir et Cher, ahont morí, l' any 1807.

La Fransa actual envia á las festas ab que será solemnisada l' inauguració de l' estàtua, una missió presidida per l' almirall Fournier, á bordo del accorassat *Le Gaulois*.

Aixís, á principis del sigle xx, se festeja l' recort de un héroe, que fins estant al servey de la monarquia, tant contribuí al establiment de la llibertat republicana en dos pobles avuy igualment poderosos.

J.

ELS OBRERS DEL CAMP

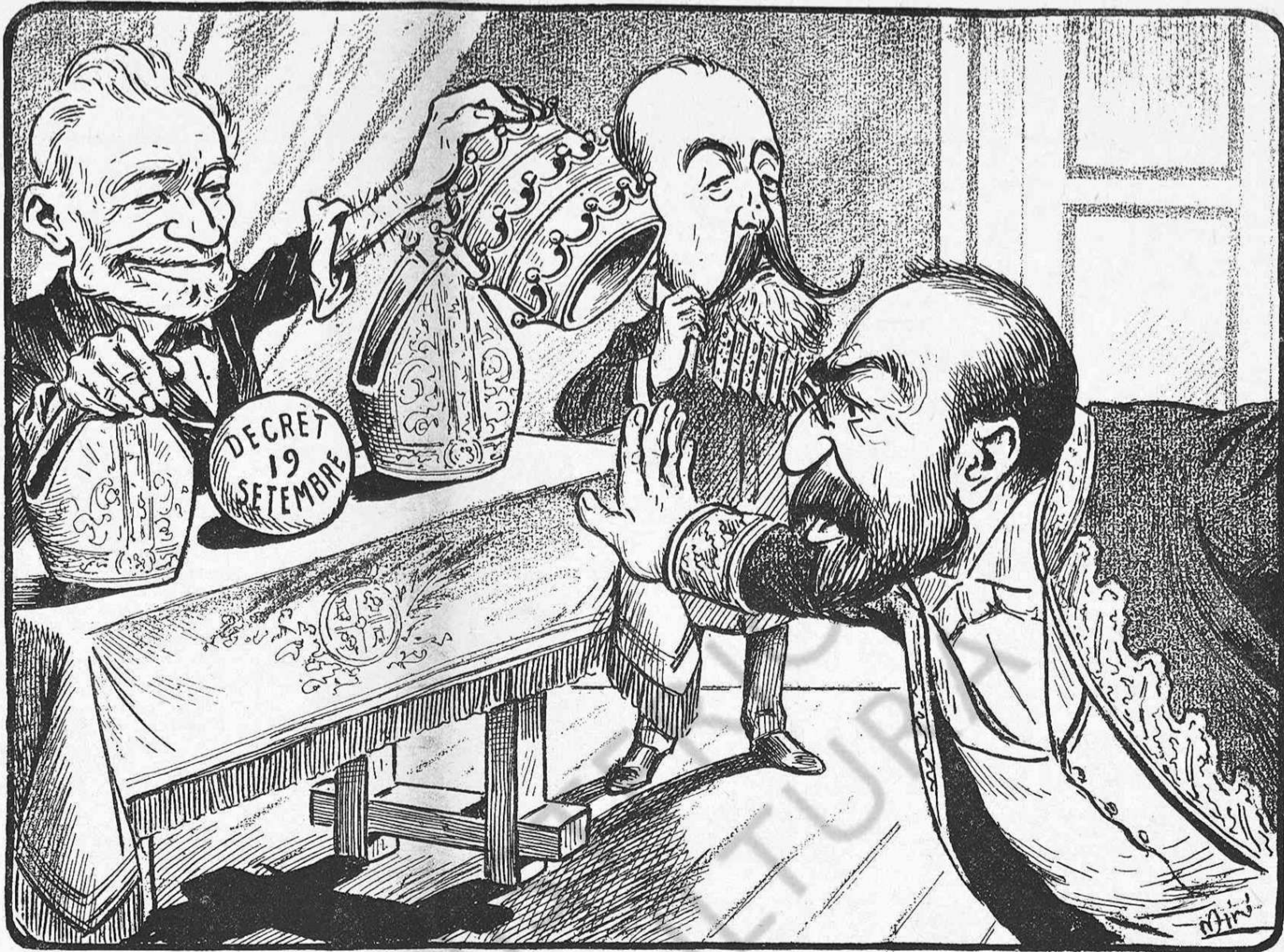

A causa íntima de que resulti estéril la propaganda en Espanya, es deguda principalment á aqueixa falta de descentralisació de la idea. Mentres aquesta no penetri á ne 'ls districtes rurals, serán inútils els nostres esforços. Fins ara no sé que ningú en el camp republicá hagi tractat d' inaugurar aquesta tasca.

Hem creat una forma vuyda, sense contigut propi nacional, y han vingut á ompli aquest buyt la Lliga agraria per un costat, y per altra las Cámaras de Comers en sas últimas assembleas, si bé prescindint de la forma única que pot adaptarse á las sevas ideas.

Se queixan els obrers de las ciutats, generalment

Don Práxedes, prestidigitador

—¡Eh, mestre, per xó no hi passol!
—¡Qué depressa vas, jo 't tochl!

¿No veus, infelís, qu' encare
no hi acabat de fé 'l joch?

ab rahó. Els rústichs ni tampoch se queixan; ¡si sapiguessen formular una queixa! ¡Quántas iniquitats se fan ab aqueixos treballadors del camp! ¡A quin extrém se porta l' explotació de la gleba y 'l servos d' ella! Immensas propietats que podrian alimentar cómodament á milers de petits propietaris, se deixan incultas per recreo d' un senyor que las acapará per la conquista, per l' heréncia del robo, ó que 's va fe ab ellas de béns nacionals, que 'en compte de dividirlos el govern en petits lots, creant la petita propietat, ha vingut á formar un nou feudalisme, més irritant y opressor que l' antich. Andalusia, Extremadura, la Manxa, Aragó, Castella, Madrid, etc., perteneixen á un petit número de propietaris, á aqueixos senadors per dret propi, á aqueixos aristócratas que rodejan el trono, á aqueixos nobles tan ignorants com la plebe, y que en lloch d' explotar inteligentment las sevas fincas, gastan la seva renda en la cort en vanitats y en vicis.

Y mentres ells gosan, mentres el luxu, el joch y la prostitució ocupan la seva inútil vida, allí en el llogaret el pobre rústich sucumbeix de miseria: apenas lliura las sevas carns de l' intemperie: no té lleya quan plou ó neva, perque 'l bosch perteneix al senyor; no té carn, perque la cassa es del vedat del amo; no té terras, perque l' acaparador las va pendre, y prefereix deixarlas pera pasturar avans que roturarlas; no té més propietat que 'l camí y l' aire, perque fins els seus brassos son del qui 'l lloga com á treballador per un preu irrisori, donantli 'l jornal extrictament precis perque no 's mori de fam y prolongui 'l seu esclavatje tant quant la seva existencia ho permeti.

Allí passa la vida inclinat sobre la llaurada, darrera d' un parell de mules, ó arrencant glebas ab l' aixada, mentres el seu front regala 'l suhor que rega 'l tros del amo.

Cap d' aqueixos infelissos sab que hi hagi una lley de sufragi que 'ls declara soberans per irrisió.

Y 'l pagés, fins essent petit propietari, com té á la vista de l' Hisenda 'l seu capital, satisfé un enorme impost que no pot evadir, perque 'l cacich ha fet el repartiment y no pot amagarlo, com l' amagan l' usurer y 'l rentista, eximintse de contribució. Y com las secadats, las pedregadas, las inundacions, la llagosta, son calamitats corrents en els pobles atrassats, quan arriba 'l cobrador de la contribució no pot pagar l' impost, y l' Estat, com es menor, no 's para en barras, apreta, posa recárrechs, y 'l llaurador va á trobar á l' usurer, que li deixa á un interés lleoni, pagader á la cullita; de manera que en poch anys, entre l' usura y 'l govern el treuhen de casa, li venen el camp, convertintlo en jornalero ó pobre mendicant.

¡Quántas fincas embargadas per l' Estat van á parar á mans del usurer, que 's converteix en gran senyor, y noble si á má vé, perque sempre 'l lladrocini fou recomanació de válua pera guanyar titol y escut d' armas!

El problema agrari no 'l pot resoldre la monarquia. El proteccionisme no ha servit més que pera enriquir als grans acaparadors, encarrint el pá del pobre. En lloch de protegir, se roba als necessitats pera donar als tips.

La qüestió agraria deuria ésser la preocupació constant dels republicans, perque en ella s' fundamenta l' adveniment y l' implantació sólida de la República. La República pot dividir la propietat, repartirla, convertir aqueixas immensas heretats incultas en camps roturats que siguin l' aliment de mils families.

En part, ja va fer quelcom d' aixó la monarquia venent els béns de l' Iglesia. Ab el mateix dret ab

que 'ls fidels cristians venían els seus béns, retinguts ilegalment en poder del clero, el poble, que ab el sufragi universal es el soberá, l' amo, pot gravar enormement las grans propietats, por recargar aqueixos excessius capitals estancats en las mans mortas dels nobles ó dels burgesos, y pulverisant la propietat, fentla assequible á tothom, constituir una nació de treballadors que viscan de la labor viva de las sevas mans, y ab ella produheixin cent mil vegadas

més riqueza que la que dona el gens equitatiu actual estat de la propietat.

Suprimint censos de l' Iglesia, que encare 'ls cobra; perseguint l' usura; tornant als municipis els béns de propis, malvenuts pel Estat; repoblant boscos; canalisant rius á costas de la propietat individual y com obligació colectiva ó nacional; entregant als pagesos lots de bens del Estat, per medi de préstam pagader en varias anyadas; retornant las fincas

Feyna de pagés

—Bueno, ja está coronat. Ara, que Deu hi fassi mes que nosaltres.

embargades als pobres per no poguer pagar l'impost; extenen el crèdit nacional als municipis que emprengan obres públiques d'utilitat; suprimint els consums i carregant aquesta contribució a las grans capitals; prohibint acotar territoris, que deixen ermas las terras colindants; protegint el proletariat agrícola, més maltractat sempre que l'industrial; donant als desheredats quelem que l'serveixi d'herència; instruhintlos, educantlos, facilitantlos la producció de la riquesa, podria la República no sols proporcionar un immens benefici a Espanya, sino establir sobre aqueixa segura base que la gent del camp dona a tota institució que en ella s'apoya.

Es precis variar de camí. La República no es una institució exclussiva pera las grans ciutats ni pels industrials; deu ésser pera la nació, y la nació es casi bé tota agrícola. Ja es hora de que 'ns recordem del treballador pagés, que 'ns proporciona l'pá y la carn; ja es hora de que tapem aquesta sangria oberta de brassers que emigran per no poder viure a Espanya; ja es hora de que retornem als pagesos en obras útils el diner y 'ls homes que donan al Estat.

JOSEPH MARIA ESCUDER.

LAS FESTAS NOSTRAS

¿Que de quin modo hageram fet las festas si las haguessim disposat nosaltres?

D' un modo ben senzill molt apropiat perque l' Europa 's dongués compte exacte del estat florent digne d' enveja en que avuy per avuy se troba Espanya, finalisant ab una apoteosis hermós coronament de tals festassas.

Pro no precipitemos los sucesos y espliquem el projecte fil per randa perque veji tothom nostra inventiva per preparar magnífichs espectacles.

Primer día de festas

Recepció, audiència ó presentalla de l' element polítich que á tanta altura ha colocat a Espanya. Haurán de figurá en la festa aquesta desde els alts gefes de las hosts monárquicas

fins als cacichs mes brutos dels que portan un poble a la butxaca, lluhint las caras cónicas, mostrant las unglas llargas y formant entre tots l' estol estúpit que 's xucla l' or d' Espanya.

Festa del segon día

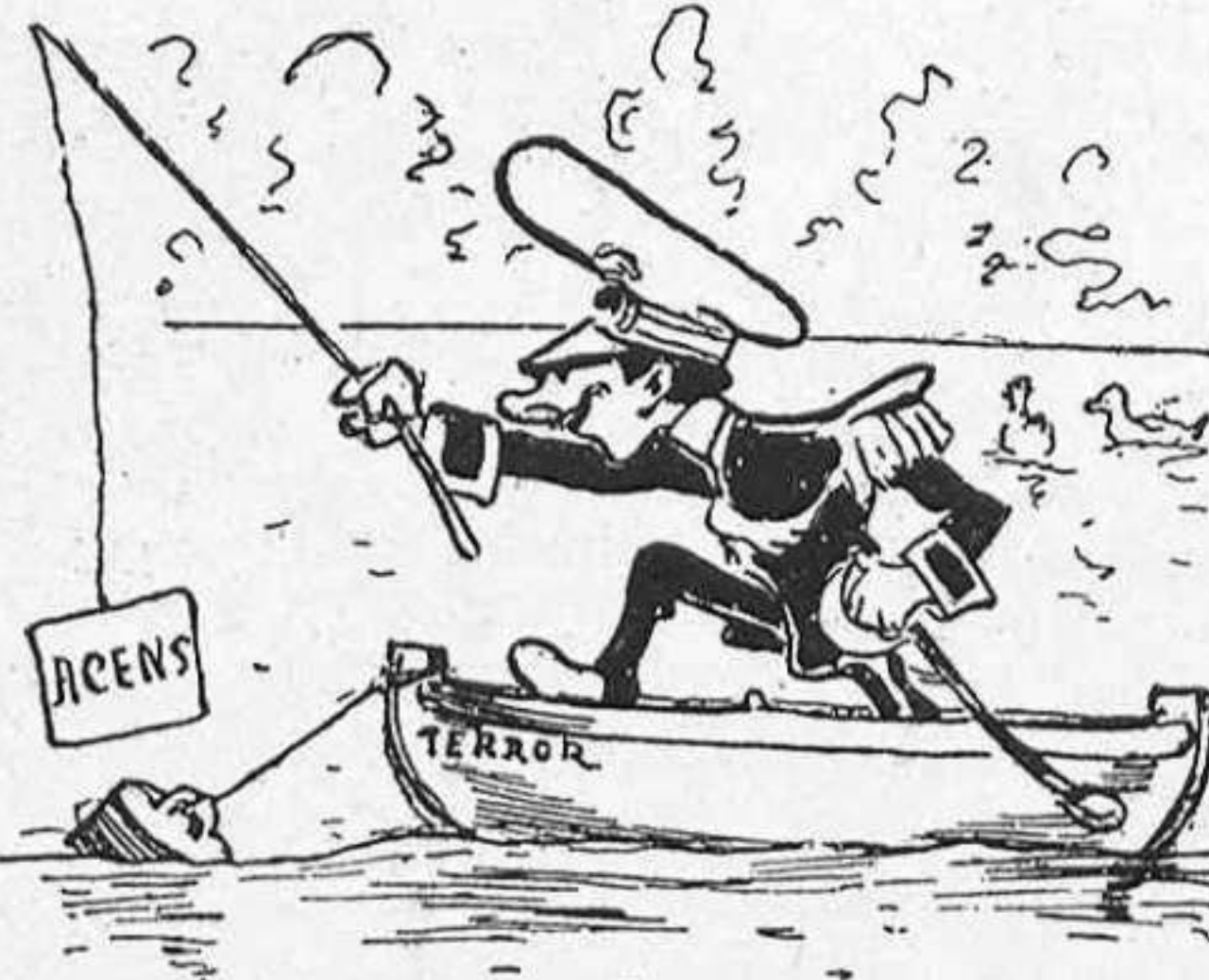
Te-Deum, missas y funcions sagradas, prenenhi part tota la gent d' Iglesia capellans, monjas, freres, nunci, bisbes, canonges, y fins els llepa-sants y las beatas. Tants com n' hi hagi al acte han de conorre y será un hermosísim espectacle veure tant vestit negre

y tanta toca blanca, y entre mitj d' aquell or de las casullas y el rogench del burell, aquellas caras y aquells clatells macissos de la gent ben peixada que frueix tots els goigs d' aquesta vida y per salvarnos l' ánima ens vol omplir de sombras la conciencia y el cervell ens esclafa.

Día tercer de festas

Grans revistas, maniobras, desfiles y paradas de tota mena de soldats de tropa ab uniforme nou y de gran gala. Perque la cosa sigui ben lluhida tan solsament hi pendrán part las classes d' oficial á ministre; res de rasos perque deslluhriran l' espectacle.

¡Quin goig farán els elegants marins mudadets, perfumats, sense una taca, á l' estany del Retiro fent maniobras y pescant els ascensos ab la canya, y els engomats oficials de terra, patrons de l' elegancia, destruhint cors famellas ab son garbo y ab sa espanyola lábia!

El goig que fa nostre elegant exércit bé val las rieradas de generosa sanch que costa al poble tan ferm puntal del trono y de la patria.

Día quart

Congrés mónstruo de la gent de mil classes que viu de fer las lleys y de desferlas, d' aclarirlas, servirilas y enredarilas, de ferlas eludí y de fer cumplirlas, d' aplicá el cantó estret ó el cantó ample.

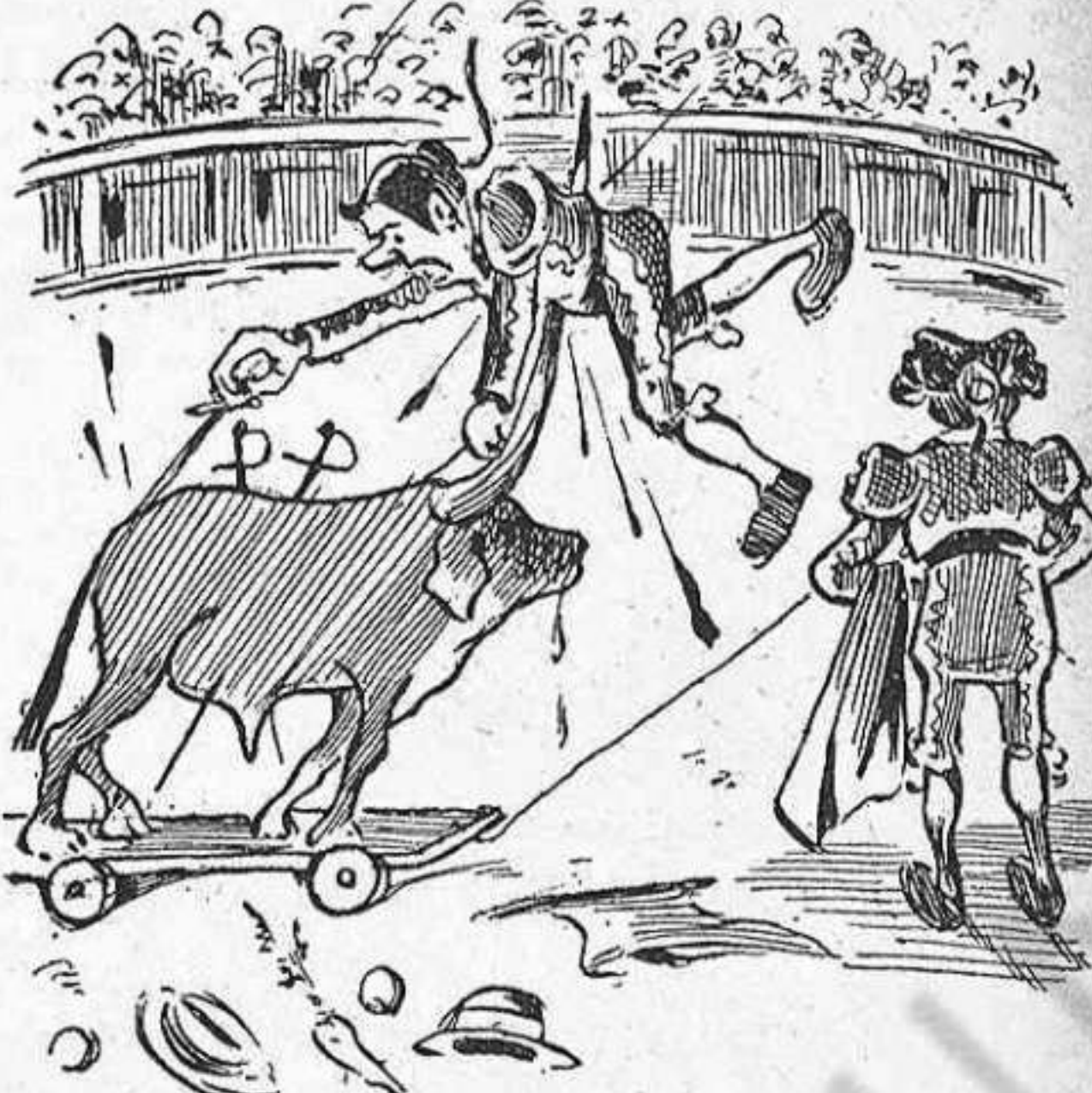
Discutirá el Congrés entre altres temas aquestos: «Importancia del diner per resoldre bé 'ls assumptos.» «De l' influencia d' una dona guapa per inspirá un bon fallo.» y «Arancel ben exacte del que costan las cosas gratuitas.»

Tindrán dret á fer us de la paraula desde el mes ínfim agutzil de poble al ministre de Gracia.

Dará lloch el Congrés á que 's reuneixi l' espartós vol de garssas que nostra llibertat y nostra hisenda constantment té en sas garras.

Días cinqué y sisé

Tot un derrotxe de funcions variadas.

Monumental corrida prenenhi part dos ó tres cent espasas ab totas sas cuadrillas, y las collas de guillats per las festas tauromáquicas.

Congresos de xulapos, de mossogas, de vidvidors, de ratas, de golfos, d' empletats públichs y de las demés classes que ni fangan, ni suhan, ni rumfan, y manejan tan sols l' unglá ó el sabre.

Gran concert campanístich ab totas las campanas de totas las iglesias que hi ha per tot' Espanya. Exposició de totas las andróminas inútils, anacrónicas y arcaicas qu' encare subsisteixen per mor de la rutina y la ignorancia.

Concert clássich de música espanyola prenenhi part flamencas y gitanas ab molts iolés y muchos! y vivas á sa mare. Marxa real, d' infants, de las antorxas y altres menas de marxas. Carreras... de baquetas y carreras... d' obstacles. Coronació del busto de n' Frascuelo, y rifa de la quía de n' Patata. Repetició exactíssima ab tots els ets y uts y circumstancias del crim de Fuencarral ab sos misteris, sas sombras y sas latas. Reparació del perro Paco. Alsament de la estatua

del famós Garibaldi rey de la gent borrhata.

Y piulas y pianos de manubri, y salvas, y llustrinas, y bengalás.

Séptim y darrer día

Digne coronament á tal senmana y á festas tals, sería la festa del treball, organizada pels obrers tots de totas las provincias, pels brassos productius de tot' Espanya.

Hi compareixeran ab sos pichs, els minayres de Viscaya; ab sas fals, els pagesos de Castella; ab sos covechs y fangas, els hortelans de Murcia y de Valencia; els braus fills de la terra catalana, ab sas ben afladas llansadoras; el paleta, ab sa escarpra; ab son mall, els que forjan; els blanquers, ab el ferro ab que descarnan; ab sos rems, els que pescan; y, per fi, tots ab l' eyna ab que treballan. Y al arribá á Madrid, ¡vinga fer feynal, y enllestida la tasca las donas ab l' escombra

farían la neteja benhaurada ab qu' hem de ta comens á la nova era, al reynat de la verge Democracia. Aixís hageram fet aquestas festas si las haguessim disposat nosaltres.

JEPH DE JESPU

ORGIA DELS SENTITS

Es de nit; en sa cambra solitaria un sacerdot medita, mentres se li apareixen, com espectres, il·lusions esmortuhidas. Baix l' hábit teologal, son cor s' anyora; las passions el dominan, y á guardar absoluta continencia un sagrat vot l' obliga. Despullantse d' aquella investidura que l' priva d' ésser lliure, s' ha vist per un instant igual als homes y ab horror se persigna. Fiel á son ministeri, ab virtut santa la veu del cor humilla, y murmurant un res, al llit s' acotxa; mes, no logra dormir-se. Está febrós; la sanch bull en sas venas; ell, jove y plé de vida, no pot pagar tribut á la Natura, que a pesar se l' hostiga... Per fi s' adorm, triomfant d' aquesta lluyta; pero dormit, somnia, y li reapareixen, com espectres, sas il·lusions marcidas. Quan ell era estudiant, va enamorar-se de una gentil fadrina personificació de la Bellesa, que no l' corresponia. Y cursá la eclesiástica carrera; mes, son amor no olvida, y en somnis veu ab goig á sa estimada, impúdica, sumissa. Frenétich, la oprimeix entre sos brassos, omplintla de caricias, y en lo seu cos de Vénus, rebejantse, satisfá ansias lascivas. Despertá ab sobressalt; sent els efectes de la inconscient orgia; y al veure qu' es juguet de la Natura, plé d' horror se persigna.

E. DEL FAT

PHON-SÚ

A célebre artista japonesa Sada Yacco, tan discutida á Barcelona, prepara una sorpresa al públich madrileny. El seu art, relativament petit pero més aixirit qu' un pèsol, com ella mateixa, tancan un repertori d' obras no gayre extens. Al revés dels aplaudits germans Quintero, els pochos autors xinos y japonesos existents no n' escriuen més que una d' obra durant la seva vida, per llarga que Deu els hi dongui, y en ella li abocan tot el talent y tota la bona fe, tot el seu cap y tot el seu cor. Heus aquí, donchs, qu' un d' aquets Guals del gran Imperi, acaba de donar á la genial actriu pera que la estreni á Espanya una sátira destinada á moure més rebombori que *Els Jochs Florals de Canprosa*. 'S veu que ja 'ns l' hauria donat á conèixer á Barcelona, pero, va desistit del seu propòsit quan en Casas li va dibuixar alguna indicació res pecte al estat... interessant y la suspensió d' alló que no se li aixeca may, en que 's troba la comtal ciutat.

Y es una verdadera llástima perque, segons informes particulars de n' Segura del carrer de Fernando, la comedia hauria fet gran sensació com sens dupte la farà á Madrid. L' obra 's titula *Phon-Sú*; consta de dos actes ben construhits y l' argument no pot ser més suggestiu. L' acció té lloch en el país dels *xaybens*, y l' época... (d' época no 'n te, pero 'n farà).

**

Al aixecarse la tela 's descubreix á ma dreta una gran montanya, per l' istil de la de Montjuich; pero, aixís com en aquesta tot es farigola y pedra per engrabar carreteras, en aquella s' hi cria l' té, l' opi, la canyella y la pedra picada. Al cim de la montanya hi ha una *pagoda* que 'ls *pan-shuts*, (burgesos parásits) fervents devots de *Sumanta*, havían aixecat ab el lema de: «Kim fos-ken-fa» que traduït literalment vol dir: *fem guerra per la pau*.

Una colla de *xaybens* sense camisa surten fent ganyotas y amenassas dient que l' poble está indignat. Grans malastrugancias assolan el país y entre ellas la més grossa es el cas de la montanya *Sumanta*. El gran *Dragó Groch* se n' havia fet amo y senyor, y tranquil·lament devorava als ignocents. Ningú l' veya, ningú l' sentia, pero 'ls *xaybens* se l' representan en tota sa evidencia y exigeixen sa persecució y sa mort en nom de Budha y de la Veritat. Desgraciadament la revolució s' imposa. Els xinos mansos ja no creuen en l' eficacia del Imperi decadent y menos en el príncep *Phon-Sú* qu' está pròxim á reynar.

Davant de la purria xinesca s' hi posa en *Kandro*, un xino valent que no te res per perdre y que per

aixó s' ho juga tot en bé dels *xaybens* que l' segueixen ab fe boja y l' volen y li diuen Mestre.

Pero ve que quan en *Kandro* es més estimat del poble, els *pan-shuts* devots de *Sumanta*, picats de l' enveja, 's constituïeixen en jutjes de la seva conciencia y l' descalifican.

En tot aixó l' príncep *Phon-Sú*, ja desmamat y havent pres la primera comunió, 's prepara silenciosament per empunyar el seu ceptre imperial. La seva gent que no está per romansos aclama més que may á n' en *Kandro*, esperant d' ell y de n' *Zakia Muni* l' seu inspirador, la gran reivindicació dels vensuts, mentres al cim de *Sumanta* continúa destacanshi l' espectre espatarrant del *Dragó Groch*, amenassant ab sa bocassa sempre oberta y trayent foch pels caixals.

**

El segon acte representa l' gran saló de recepcions del palau imperial. Tot está preparat pera la proclamació del gran *Phon-Sú*.

La festa comensa. Tothom está neguitós per sentir la blanca paraula del jove emperador, més que per sapiguer si está bé de veu, per veure com intenta abordar el *Tink-lado* de la política. Per fi, després d' un general saludo de generals y un formidable repicament de talóns de tots els invitats en senyal de joia, 's succeeix un profund silenci. Els *pan-shuts*, inflats com uns cadáveres y pudrits per dintre com gossos morts, callan com uns difunts. Y en mitj de tan gran espectació la veu argentina, dolça y suau de *Phon-Sú* esclata per primer cop:

«Estimats *xaybens*: M' haven aclamat sobirà vostre, y jo vos dono mil mercès. En justa compensació mon primer pensament es per vosaltres. Al revés dels meus antecessors, jo vell inspirarme en el Progrés y en l' amor al Bé. Sé qu' esteu indignats ab el *Dragó Groch* y desd' aquest moment dispoço que 's fassi una àmplia informació revisonista de la tenebrosa *Sumanta*. Vull que la Veritat y la Justicia resplandeixin triomfants.»

Sentirse aquestas exclamacions dels propis llabis daurats del Emperador y haverhi un esverament horros en las tribunas dels *pan-shuts*, va ser una sola cosa.

Naturalment, no s' ho esperavan; ni 'ls *xaybens* tampoch, que 's caragolavan de brassos y de camas ab contraccions estranyas per demostrar la satisfacció que 'ls dava aytal sorpresa.

En un santiamén el poble va procurar-se una rastellera de forcas y llassos escorredors, que plantats l' un al costat de l' altre arribavan del mar á la montanya y més enllá.

L' endemà no 's trobava ni un *pan-shut* per medicina; els que no havían pogut escapar-se penjavan de las forcas com els pernils y els bisbes dels cansaladers.

Aixó va probar que tots ells eran culpables d' haver alimentat durant molts anys d' injusticias al gran *Dragó Groch* de la *Sumanta*, quin espectre no va tornar á sortir may més...

Y l' humil *Phon-Sú*, que ja havia abandonat las miserias del Imperi, va ser el *xaybé* més respetat y més volgut d' aquell país al fi venjat, al fi lliure.

La Sada Yacco, ab sas poderosas facultats d' eminent trágica, representarà aquesta obra admirablement. Y de segur que á véurela no hi faltaran els *pan-shuts* de la cort espanyola (desde 'ls R. A. fins als Ex. S.). Pero m' hi juro un peixet que ó no l' entendrán, ó si l' entenen, farán l' orni com si no l' entenguessin.

JOAQUÍN AYAMÍ

Per la coronació

(LO QUE NÓ VINDRÁ)

Vindrán arxiduchs, marquesos, comtes... atrassats, milords, embaixadors, y gent d' upa, de totas las grans nacions.

Vindrán *cocottes* de Fransa, y *misteras*... de Londón, y *primas* donnas d' Italia, y yanquis de Nova York.

Vindrà l' més *granat* d' Europa, com també vindrà l' *pugó*; per veure si pesca... algo, de tants *bells* y ríchs plansóns.

Vindrán esquadras enteras, á Madrid... ¡vá de debó!

Que no falta qui assegura... que ja está acabat el port.

De París, vindrà la Torre Eiffel... ¿que 'ls extranya aixó?

Donchs que vindrà, es seguríssim, seguríssim, ¡sí, senyors!

Senyora tant... elevada, d' un prestigi arxi-grandiós, honrará molt á las festas... de nostra coronació.

Vindrán en Silvela ab el maüser... cantant himnes á la por.

Y hasta es probable que vingui, ans del Setembre... l' Agost.

Vindrà tot el mon; pró afirmo, que no vindrán... ¡clar que nó!...

els honors y las colonias, que varem perdre fa poch...

ANDRESITO

A la llum de unas lluminarias

ODRÁ subsistir la monarquia, sostinguda principalment per la forsa de la inercia; pero lo qu' es el sentiment monárquich pertany á la historia.

Avans se creya en la monarquia, com se creya en la religió; se la venerava com una institució sagrada: se la considerava ánima de la nacionalitat inseparable del cos mentres aquest conservés un alé de vida... En cambi avuy els pochos que la defensen ho fan sense convicció, per pura conveniencia, per explotarla, per viure sobre d' ella, com viuen els cuchs de sepultura sobre 'ls restos de un cadáver.

Y tal com els cuchs son els principals enemichs

del difunt que rosegan, son els monàrquics els majors enemics de la monarquia, puig contribueixen a que del seu festí, n'aparti tothom els ulls ab repugnancia.

Entusiasmes monàrquics vegérense a Barcelona fins pochos días després de consumada la Revolució de Setembre. Encare hi hagué llavors una massa de alguns milers de ciutadans que tingueren pit pera efectuar una manifestació monàrquica, enfront de la imponent manifestació republicana realitzada per la immensa majoria del poble barceloní.

Pero ab la restauració y ab la regencia s'ha anat evaporant aquella fe que alguns tenian en las institucions tradicionals. ¿Abont son avuy els monàrquics, fora de las derrotadas pandillas del caciquisme?

No n'hi ha ja. Podrá ser incontable el número dels indiferents; pero l' dels monàrquics sincers y desinteressats ab els dits de las mans poden contarse.

No fa gayres días, dos ministros de la monarquia aprofitavan la inauguració de dos escolars de carácter popular pera visitar las poblacions de Manresa y Tarrasa. Al amparo de una idea tan simpática tractaren de tentar el terreno ab gran cautela, y si conseguiren escoltar aplausos per la llibertat, per la democracia y per Espanya, ni un sol lograren recullirne dirigit a las institucions.

A Barcelona acorda la corporació municipal abstenirse de pendre la part més mínima en las festas de la jura, y ni un sol potentat dels que s'han enriquit a la sombra de la monarquia s'atreveix a recullir el guant, obrint una subscripció pera realisar particularment lo que ab carácter oficial s'ha negat a executar el municipi.

Se diria que han considerat completament inútil daurar la pildora, per tenir plena conciencia de que l' poble no havia de tragársela.

Sols un monàrquich ha fet lo que ls altres han deixat de realisar: sols un monàrquich ha volgut que resplandís la seva convicció a la llum espléndida de las luminarias, que decoran las fatxadades del seu palau.

Aquest monàrquich modelo, aquesta especie d'últim abencerrate de la monarquia, es l'insigne Marqués de Comillas, President de la Companyia Trasatlántica.

Gracias al seu desprendiment, durant las actuals festas de la major edat del rey, el sentiment monàrquich a Barcelona no permanixerá completament a las foscas.

No obstant, si un home hi ha que ve obligat a fer llum en honor de la monarquia, entre las tenebras qu'envoltan el sentiment monàrquich de la capital de Catalunya, aquest home es l'acaudalat marqués que comparteix tots els seus carinyos entre els jesuitas y las institucions y de qui tant esperan els primers y a qui tants y tan immensos favors han prodigat las últimas.

Las luminarias del palau del Marqués de Comillas, computats aritméticament, ofereixen el següent resultat:

Import de la subvenció anual que satisfá l'Estat a la Companyia Trasatlántica: 8 milions de pessetas. Es aixís qu'en las fatxadades del Palau del Marqués de Comillas hi ha com un miler de globos de gas, cada un de aquests globos li costa al país en relació a la subvenció indicada, una suma de 1,600 duros.

A n'aquest preu ja se'n pot ser de monàrquich y ja se'n poden fer de luminarias.

P. DEL O.

HONOR AB PATENT

—¿Cóm está vosté d'honor?
—¿Jo? Per ara molt bé. Gracias.
—Pero, bueno, ¿n'té o no n'té?
—¿D'honor? ¡Vaya! A carretadas.
—¿Cóm ho sab?

—Pues, molt senzill:

ho sé perque may encare hi comés cap picardia ni he fet res vituperable. —Tot aixó no vol dir res. Picardías, xarranadas, malas accions, cosas lletjas... ¡paraulas no més, paraulas!
—¿Cóm paraulas?

—Sí, senyor: expressions vagas, elásticas, sempre pendents del criteri del primer cursí que passa.

—Deixis de filosofias: finch honor, y ab aixó 'm basta.

—Pero ¿quí es vosté per dirho?

—¿Es noble? ¿Té la sanch blava?

—¿Pot ostentat algún escut ab onze barras de plata y quatre micos de gules?

—¿Procedeix de las creuhadas?

—¿Gasta cap de en l'apellido?

—¿Es gran o mitjà d'Espanya?

—No senyor, ni ¿qué m'importan a mí aquestas antiguallas?

—¿Que no pot tenirse honor sense las barras de plata o sense 'l de?

—Ja veurá, no 'ns en anem per las brancas.

Vosté 's veu que surt dels llims y no sab aixó cóm marxar.

—¿Vol saberho si té honor?

—¡Pero si ja ho sé!

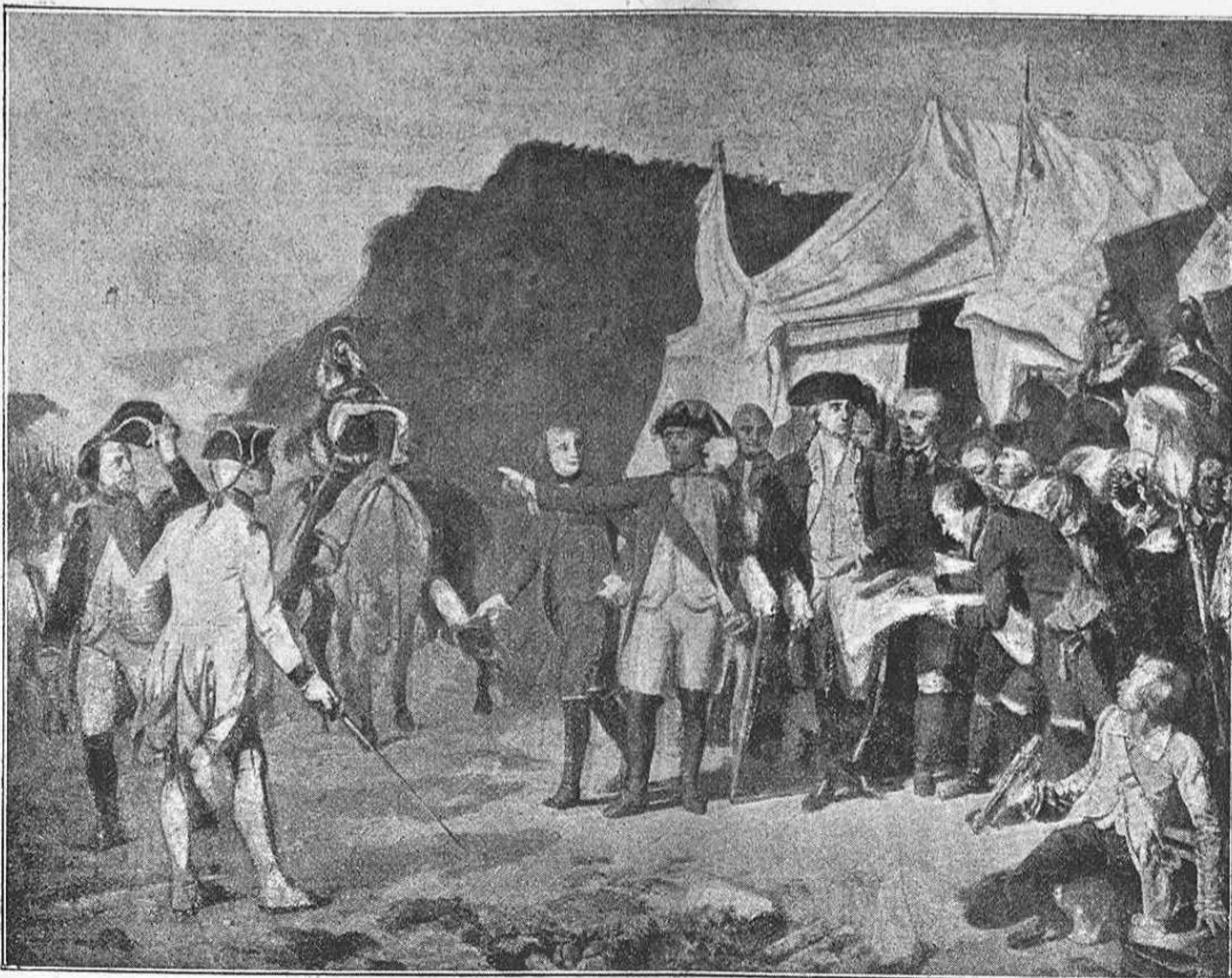
—¡Per márfagas!

—¿Vosté s'ho pensa! Avuy día, no hi ha honor si no hi ha marca.

—¿Cóm vol dí?

—Miri, se'n va a buscar sobre la marca tres o quatre senyors nobles, y per favor els demana que formin un tribunal y donguin una mirada al seu expedient de quintas, al batisme de son pare y a tots aquells documents que, més o menos exacta, permeten formá una idea de cada h. Examinada la seva conducta antiga

Un héroe

Rochambeau y Washington en la presa de York-Town.

(Quadro de Couderc.)

y la qu' está observant ara, l' infalible tribunal resoldrá la seva instancia, y vosté sabrá per fi si té honor, ó si es un sátropa sense calificación. ni seny, ni nas a la cara. De modo que ja l' aviso perque no alegui ignorancia: fins que aquests quatre senyors de sanch de primera classe l' hagin visurat bon bé y hagin formulat dictámen, vosté, per honor que sigui, per més que no dugui tacas, té l' honor en quarentena, ó, l' qu' es igual, mitj enlayre.

L. WAT

CONSELL DE MINISTRES

ESPRES de passarse la má pel tupé y de rascarse una mica la barba, el president se disposava a enrahonar.

SAGASTA:—Dech comensar, senyors, per...

CANALEJAS (interrompent-lo):—Dispensim; el qué ha de comensar soch jo.

SAGASTA (fent el pagés d' un modo admirable):—¿Qué? ¿Qué passa?

CANALEJAS:—Vosté dirá. ¿Qué significa aquesta carta que l' Nunci del Papa ha tingut l' atreviment de dirigir als bisbes?

SAGASTA (arrossant ab tanta naturalitat las espallilas, que qualsevol que no l' conegués se creuria que diu la veritat):—¿Carta? No n' sabia res.

CANALEJAS (encarantse ab el ministre d' Estat):—¿Y vosté tampoch?

ALMODÓVAR:—¿Jo? ¿Carta?

CANALEJAS (dirigitse a n' en Moret):—¿Y vosté?

MORET:—¿Una carta?

WEYLER (cantant, a mitja veu):
«¡Oh carta adorada, me hiciste feliz...»

CANALEJAS (creyent qu' entre tots se l' rifan):—Desde aquest moment anuncio la meva dimisió.

SAGASTA (alarmat):—¿Y ara?... ¿Per qué?... Si l' Nunci ha escrit una carta, vosté n' escriu un' altra, y quedarán en pau.

CANALEJAS (ab molta dignitat):—Observi, D. Práxedes, que aixó no es cosa de broma. La carta del Nunci...

SAGASTA (interrompentlo):—Pero ¿de debó existeix aquesta carta?

CANALEJAS:—¿Es dir que realment no l' ha llegida?

SAGASTA:—¡Li juro... sobre la calva de n' Rodríguez! No n' sé absolutament res.

WEYLER (que 's veu qu' está per citas):
«Todo Madrid lo sabía, todo Madrid, menos él.»

CANALEJAS:—Donchs bé: la carta del Nunci es, al meu entendre, un acte facciós que vulnera las atribucions del poder civil. Y com quan l' home l' ha escrita (ab molt retintin) els seus motius tindrán; y jo no estich disposat a tolerar aquesta humiliació, vels aquí per qué dimiteixo.

SAGASTA (ab ayre conciliador):—Vamos, home, no s' ho prengui aixís. ¿Que no sab que al mon sempre 's peca per carta de mes ó per carta de menos?... Potser el Nunci, al escriure la seva, no 's pensava molestar a ningú.

CANALEJAS:—¿Ni 'ls que l' han autorisat per escriurela, tampoch?

SAGASTA:—¿Autorisat?... ¿Quí?

CANALEJAS:—Preguntiu a n' en Moret y al duch d' Almodóvar.

MORET (tractant d' excusarse):—¡Oh!... Jo no vaig fer mes que dir al ministre d' Estat lo que 'm semblava...

ALMODÓVAR:—Y jo vaig limitarme a enviar una nota a Roma.

SAGASTA:—¿Qué deya aquesta nota?

ALMODÓVAR:—En Moret ho sab.

EL GENERAL ROCHAMBEAU

Estátua que l' día 24 d' aquest mes s' inaugurarà a Washington.

(Vegis l' article Un héroe.)

MORET:—¿Jo? Vosté, que va ferla.

ALMODÓVAR:—Vosté, que va dictarla.

CANALEJAS:—¿Ho veu? La ofensa es patent. A espallilas mevas, sense portar l' assumpto al Consell, se pacta ab Roma y s' estableixen inteligencias ab el Vaticá que desdiihen de la significació democrática d' aquest govern.

SAGASTA (dirigitse a n' en Moret, ab severitat perfectament fingida):—¿Qué han pactat ab Roma?

MORET:—Res, total. Que las comunitats religiosas poden viure tranquilas, perque com las negociacions encare continúan y estant las negociacions pendents no es natural resoldre res, mentres els freres s' inscriguen en el registre obert pels governs civils, considero que tots els interessos quedan a salvo: els seus y 'ls nostres, els de Roma y 'ls d' Espanya, els de...

CANALEJAS:—Sí, tots, menos els de la llibertat y del progrés. Per lo tant, insisteixo. ¡Presento la dimisió.

MONTILLA:—Jo també.

RODRIGÁNEZ:—Jo també, tío.

SAGASTA:—¡Hola, hola! ¿Conjura tenim?

CANALEJAS:—No es conjura: es senzillament que nosaltres som demócratas de debó, mentres que vostés son...

SAGASTA:—(somrihent):—¿Qué? Veyám, digui.

CANALEJAS:—Una colla de pasteleros.

SAGASTA (sense enfadar-se gens ni mica):—Bueno, bueno. D' aixó ja n' parlarem en un' altre ocasió. Lo que ara han de fer vostés, es retirar la dimisió y evitar rossaments y discordias.

CANALEJAS:—¡Ah, no senyor! Hi dit que dimiteixo, y no torno enrera.

SAGASTA:—Miri que 'l partit...

CANALEJAS:—¡Dimiteixol!

SAGASTA:—Fassim el favor, vingui.

(Don Práxedes agafa a n' en Canalejas de la má y, atravesant la sala del Consell, obra una porta que dona a una habitació vehina).

SAGASTA:—¡Contempli aixó!

(Al mitj del saló s' hi ven una taula espléndidament adornada y cuberta de viandas y ampollas de tota mena. En el ramillet que ocupa l' centro hi ha un lletrero que diu: Festas de la coronació.)

SAGASTA:—¿Qué contesta ara?
CANALEJAS (completament convencut):—Que retiro la dimisió.

FANTÁSTICH

n diputat de la nació, el Sr. Gómez Acebo, tractant de la Marina, deya: «Las fragatas Numancia y Victoria son completamente inservibles; el Lepanto no puede navegar, y el Alfonso XIII será milagro que pueda servir para depósito de carbón, pues ni para esto sirve.»
«Es a dir que ni per dipòsit de carbó serveix l' Alfonso XIII»
Aixó ray: que l' habilitin pera dipòsit de tarrega-da, y no podrá dirse que no serveix pera res.

A Madrit s' está efectuant aquests días una exposició avícola.

De la qual se pot ben dir:
—Moltas gallinas y pochos ous.

Jeya malalt en Sagasta. Quan tot d' una, en Canalejas, li envía una carta manifestantli l' seu propòsit de dimitir la cartera de ministre.

Y en Sagasta s' aixeca, enterament restablert. Está vist que per curar las malalties de conveniencia, no hi ha res més efícaz que l' aplicació de una manxiula a temps.

Una banderilla de El Motín:

«Un jesuita ha dit en un sermó a Pamplona que l' estat menos perfecte de la dona, es el de casada.

«Sense casadas qu' enganyessin y robessin als seus marits, els jesuitas no podrian viure.

«Y de aquest modo las ho pagan! Siempre tan ingrats y tan... loyolas.»

De una carta de Vilafranca del Panadés que publicaba l' altre día l' Avi Brusí:

«El tiempo sigue metido en lluvias, y durante un fuerte chubasco al anochecer de hoy, ha caído un rayo en el campanario de la iglesia de Santa María, en ocasión en que por la fiesta del Rosario se encontraba llena de gente. Suerte ha sido que ha tomado el pararrayos del campanario, y por esto no ha penetrado en la iglesia.»

Aquesta exclamació vol dir que fins l' Avi Brusí, en casos de tempestat, té més confiansa en el pararrayos qu' en el rosari.

Las festas reals de Madrit, día per día, coincideixen ab las festas republicanas de l' isla de Cuba.

A Madrit, Alfonso XIII pren possessió del trono. Y a l' Habana, Estrada Palma pren possessió de la presidencia de la República.

Bonica conjunció de successos, pera l' acunyació de una medalla commemorativa. Perque la cosa té totas las condicions de una medalla.

Cara y creu.

¿Qué no ho saben? Fins el Times, el gran periódich de Londres ens alaba afirmant que l' poble espanyol es digne de l' admiració universal, per la paciència de que ha fet gala en mitj de sas grans adversitats.

Per redimirnos ens ha faltat l' energia; pero la paciència 'ns basta per ennoblirnos.

Lo ideal de la perfecció, segons el Times, consisteix en que un poble arribi a convertirse en un remate de xays.

—El Times té rahó—dirán satisfets els que no contents ab esquilarlos, ens portan al matadero.

Tenim un rey de 16 anys.

Y un rey, tingui l' edat que tingui, es sempre l' pare del seu poble.

De manera que contant 16 anys no més el nostre pare, calculis si n' hem de ser els espanyols de criaturas!

Aquest día deya un clerical:

—May serém tan felissos com durant el reynat de Alfonso XIII. El mateix número ho indica. 13: dotzena de frare.

El Sr. Jiménez Castellanos, membre del célebre tribunal de honor, ha enviat els seus padrins al Sr. Fuente, director de El País.

El Sr. Jiménez Castellanos es un tirador consumat en l' art de l' esgrima; en cambi l' Sr. Fuente sofreix una afecció reumática en la cama esquerra que li impedeix sostenir un combat al arma blanca.

Els seus padrins imposaren l' adopció de la pistola.

Y 'ls del Sr. Jiménez Castellanos se van negar a admetre aquesta condició que posava als dos adversaris en un peu de completa igualtat.

Aquí ve a tom considerar la manera especial que tenen de apreciar l' honor, alguns dels que més blasonan de son respecte al esperit caballeresch.

L' honor, per ells, deu consistir en prevalders de la seva superioritat en el maneig de certas armas, pera assensinar impunement al próxim.

Exclamém ab en Bartrina:
—¡Oh, el honor!...

Durant las festas reals s' efectuarán a Madrit 16 corridas de toros: dos cada día.

Total cent toros sacrificats.

Esculpiantlos en pedra y colcantlos l' un sobre de l' altre, n' hi hauria prou pera formar una altre columna sobre la qual podria erigirse l' estátua de la Espanya regenerada.

Seria un monument originalíssim, commemoratiu de la solemne fetxa del 17 de maig de l' any 1902.

A Barcelona, durant las festas reals, tindrem la plassa en estat de siti.

A Valencia, l' han posada en estat de simulacre. Es a dir: ab la excusa de no sé quinas maniobras militars, la ciutat ha sigut ocupada militarment.

Aixís, las dos ciutats més republicanas d' Espanya

gosharán de la més omnímota llibertat pera donar expansió als seus sentiments.

Y ara vagin dihent que del tupé de 'n Sagasta no 'n surten unas ideas originalísimas!..

L' Echegaray, després de molts anys de viure retirat de la política, l' altre dia va pronunciar un discurs en el Senat, cantant las alabansas del banch d' Espanya.

No podía desmentir l' Echegaray las sevas aficcions de dramaturgo.

En efecte, res més espelusnant, que la situació creada pel Banch, deixant á Espanya sense una pesseta.

El de las *hingaras* ha publicat una protesta contra la jura de D. Alfonso XIII.

En ella diu, entre altres cosas:

«Soy el mismo de siempre.»

Lo qual, traduhit al llenguatge positivista, vol dir senzillament que promet estar quiet com fins ara, si continuan lligantlo ab llangonissas.

Que no s' acabi la ganga del milió de duros.

Aquí va textualment transcrita un' ordre donada al major Walter pel general Smith, que governa á Filipinas:

«Mati y cremi; com més mati y més incendihi millor cumplirá. Del interior de Samar se 'n deu fer desapareixer la vida. L' edat limit pera matar deu ser de deu anys.»

Y en efecte: tal com ho dihen ho practican, cometent las més infames tropelías. Si 'ls deixan y no 's cansan deixarán las Filipinas més peladas que la palma de la má, podentse llegir aixís millor y sense destorps el lema de «¡Visca la civilizació!» de la bandera yankee.

Dugas espurnas de *El Motín*:

Si Deu Nostre Senyor acordés un indult general y suprimís l' infern, ¿qué farían els capelláns?

—Sublevarse contra Deu.

—Y si fracassavan en el seu intent?

—Cambiarían de ofici.

—Si als capelláns son els capelláns qui 'ls fan, ¿al primer capellá qui va ferlo?

—El dimoni.

La Martinica va enlayre, y en cambi, Madrid... ¿Vritat que Deu sempre dona fabas á aquell que no té caixals?

Tenia un test á l' eixida hont no m' hi floría res, vaig plantarhi un Canalejas, y m' ha sortit un cent-peus.

¡Tant que deyan qu' era mort el garrofer de Sagunto! ¡Repareu químa brotada está trayent, el gran tuno!

Hermosa, avants t' estimava, pero avuy ja no t' estimo: tinch ganas de rompre ab tú y... res, te descalifico.

—En Canalejas ¿no estava al carrer de la Fermesa?
—Sí, pero ara s' ha mudat al Piá de las Componendas.

L. WAT

XARADA

Prima invertida ab tercera es un' eyna de fusté, y es aliment de primera ma dos si la miras bé. Quinta al revés ab segona es instrument musical ma dos-tres veurás que dona una planta qu' es fruytal. La mort de la nostra Espanya ma quarta y quinta 't dirá, y població catalana ma Total te donará.

UNA SOCIETAT ANÓNIMA

ENDAVINALLA

Al istiu tothom me vol y al hivern ningú 'm fa cas, puig só al istiu un consol y al hivern sols un embrás. Totas las donas á mí me portan estimació: al usarme 'm fan dí sí y al cridarme 'm dihen nó.

ANTONI FELIU

TRENCA-CLOSCAS

E. SERRA Y BADALÓ
SALLENT

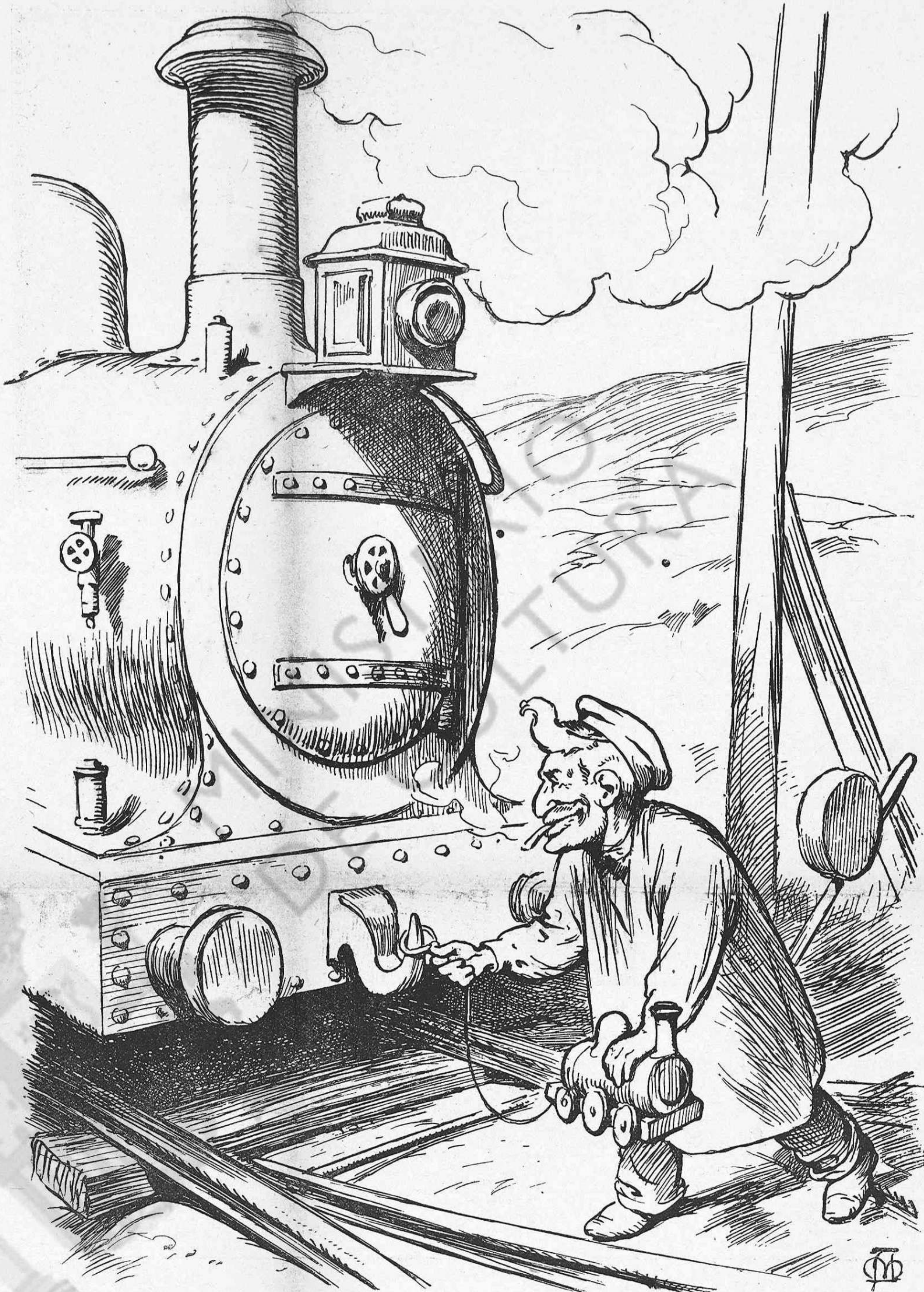
Formar ab aquestas llettras degudament combinadas el títol de un molt aplaudit drama catalá y l' apellido de son autor.

N. N.

CONVERSA

—¡Jaumet!
—¿Qué vols?
—Alló que 'm deyas no ho fassis, que 't donará mal resultat.
—¿Per qué?

Tren encallat

—¡Veyám si posantli locomotora nova logrérm arrencarlo!

—¡Perque hi ha un que s' hi oposa...
—Y qui es aquest?
—El que de anomenar acabo.

J. RIPOLL DE SANS

GEROGLÍFICH

NI
X
EL EL
KP
L L
AN AN

LERROUISTA

CORRESPONDENCIA

Caballers: Toni Baduá, Joan Babé, E. Gerubern, Un boer, Manel del Molí, Tomás Torrent, Eduardo Ferrer Grau, Noy de Mataró, Un trabucaire republicá, Un escolanet de Figueras, Adolfo Ibern, F. Noguera Estanqué, Joan Garrell, Ramón Bassomba, Emilio Subirana y Peret Xubaseu: ¡Visca 'l Rey!

Caballers: Eudalt Sala, B. Leugim, Manolo Fideñas, Pepet Xuriguera, Antoni Feliu, Pamiás Nam Lireta y Compañía, J. Felip y A. Camp-Hpá: ¡Visca la República!

Caballer: Andresito: Anirá á LA CAMPANA, ab una petita compostura.—J. Felip: Tantas gracias per la seva adhesió, y trasmételas als seus amichs.—Samassilla del

A.: Demá á las nou del matí gran invasió dels alarbs versayres á Igualada. Vos ho faig avinent perque tinguéu temps d' amagá 'l pá.—J. de J. (Sabadell): No vá; y serveixis cambiar de pseudónim.—J. S. Cussó: ¡Noy! ¡Ni 'ls terratrémols de la Martinica!—L. M. M.: Cá, cá... 'M pensava qu' era un' altra cosa...—P. A. Martí Tebeme: Podrá ser que sí... pero no cantí victoria.—C. Soler: Sí, senyor, ab molt gust. Nosaltres tot ho admétem; lo que hi ha es que segons qué no ho publicuém.—Ernest Alabart: Es pobre de concepció. Vosté preguntará ¿qué es la concepció? Y en Rusiñol li responderá: Es una iglesia del Ensanche. Y en Pérez Zúñiga dirá que 'l xiste no val res (!)—G. P. R.: ¿Ab quin dret cambia d' asonants? Pari mes atenció, home, que vosté ho farà bé.—A. D.: Entra en reserva, y gracias.—Antoni de Massanas: Cómpris un contastabas, que aixó no pot anar. Y es llástima, perque vosté es voluntariós.—Un saltimbanquis: No estén per quientos ars; no mes estém per marxas reals.—Joseph Roselló: Aghahim l' envío. Mani y disposi.—Antoni Planas: Aixó no es una poesia; aixó es una erupció.—Xech de Ll.: Ab els cantars d' aquesta senmana no ha estat gens felís.—P. del' esca: Es inaprofitable, á tot serho.—Roig de la Riba: Aquesta parodia l' Apeles Mestres l' ha feta ab mes *esprit* y mes gracia. Y son brometas que no está bé repetirlas.—F. Carerras P.: La xarada no té *pero*. Aceptada y gracias mil.—Francisco Batlle Mestre: ¡Shoking! La xarada queda nostra.—D. Cánovas: Tindré present l' observació per quan convinga aplicarla. *Se agradece*.

Sortirá la senmana entrant

ENTRE FALDILLAS Y PANTALONS

HUMORADA EN VERS, PER C. GUMÁ

Preu: DOS rals

Recordém als nostres corresponsals que si volen rebre la obra á la seva aparició, han d' enviarnos nota de pedido sens pérdua de temps.

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.

Tinta Ch. Lorilleux y C.